KALENDARZYK ROBOTNICZY NA ROK 1912




F. Missler Bremen
Bahnhofstrasse 30.

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE!

TO NIC NIE KOSZTUJE!

Każdy żądający otrzyma BEZPŁATNIE paczkę zawierającą pewny ŚRODEK przeciw REUMATYZMOWI i PODAGRZE.



Wykrzywienie rąk przy chronicznym reumatyzmie stawów

Długi czas cierpiałem na REUMATYZM i podagrę, lecz żaden srodek nie przyniósł mi najmniejszej ulgi, lekarze zaś uważali chorobę mą za nieuleczalną. Po upływie pewnego czasu udało mi się zestawić lekarstwo z 5 zupełnie nieszkodliwych części i stosując środek ten bardzo krótki czas, zdołałem wyleczyć się zupełnie. Następnie próbowałem dawać to samo lekarstwo mym znajomym i sąsiadom, cierpiącym na reumatyzm, jak również wprost zdumiewały najpoważniejszych lekarzy, którzy przyznali, że wynaleziony przezemnie środek leczniczy jest najpewniejszy.

Od tego czasn zdołałem za pomocą tego środka wyleczyć już setki osób, które skutkiem cho-

GRODZKA Nr. 25.

NAJLEPSZE zegarki, pierścionki ślubne

i zaręczynowe
oraz wszelkie
wyroby
jubilerskie
poleca
najtaniej

Cukiernice,
papierośnice
srebrne,
łyżki, łyżeczki
i wszelkie wyroby
z chińskiego
srebra.



EMIL
GOLDWASSER
w Krakowie
(dawniej Grodzka 58)
obecnie
ul. GRODZKA
Nr 25.

Za darmo i opłacony wysyła bogato ilustrowany cennik.

KIESZONKOWY

KALENDARZYK ROBOTNICZY

NA ROK 1912



ROCZNIK VI. CENA WSZĘDZIE 80 HAL.

KRAKÓW 1912
NAKŁADEM ADMINISTRACJI „ŻYCIA" (NR 44, RYNEK GŁ., LINIA A-B, KRAKÓW)
Z DRUKARNI LUDOWEJ W KRAKOWIE (ULICA FILIPA 11)



SICZEŃ STYCZEŃ JÄNNER

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 P	**Nowy Rok.** O. P.	**Nowy Rok**	19	**Hrud. 1911.** Won.
2 W	Makaryusza	Abla, Seta	20	Ihnatyja ep. m.
3 S	Gienowefy	Enocha	21	Juljanny m.
4 C	Izabeli, Elj.	Izabeli	22	Anastazji m.
5 P	Telesfora	Symeona	23	10 Mucz.
6 S	**Trzech Króli**	**Trzech Króli**	24	Jewhenji †
7 N	**1 po 3 Kr.** Lucjan.	Izydora	25	**Rożd. Chrysta**
8 P	Seweryna	Erharda	26	**Sobor Pr. Boh.**
19 W	Juljana	Marcjala	27	**Stefana mucz.**
10 S	Agatona, Flor.	Pawła P.	28	2 tys. Mucz.
11 C	Hyginusa m.	Matyldy	29	SS. Mład.
12 P	Ernesta, Arkad.	Reinolda	30	Anysji m.
13 S	Weroniki	Hilarego	31	Mełanji
14 N	**2 po 3 Kr.** Im. Jez.	Feliksa	1	**Siczeń 1911**
15 P	Pawła pust., M.	Maura	2	Sylwestra
16 W	Marcelego p.	Marcelego	3	Małachija pror.
17 S	Antoniego pust.	Antoniego P.	4	Sobor 70 ap.
18 C	Katedry ś. Piotra	Pryski	5	Fteopempta m.
19 P	Kanuta, Henr.	Sary	6	**Bohojawł. Hosp.**
20 S	Fabian. i Sebast.	Fabjana i Seb.	7	Sobor ś. Joana
21 N	**3 po 3 Kr.** S. R. Ag.	Agnieszki	8	**N. 1 po B.** Heorh.
22 P	Winc. i Anast.	Wincentego	9	Połyjewkta m.
23 W	Zaśl. NP. i ś. J.	Emerencji	10	Hryhorja jep.
24 S	Tymoteusza b.	Tymoteusza	11	Fteodozja pr.
25 C	Nawr. św. Pawła	Nawr. ś. Pawła	12	Tatjanny m.
26 P	Polikarpa b.	Polikarpa	13	Ermyła i Str.
27 S	Jana Złot.	Jana Chryzost.	14	S. S. Otеć w S.
28 N	**4 po 3 Kr.** Karola	Karola Wielk.	15	**N. 2 po B.** Pawła
29 P	Franciszka Sal.	Walerjusza	16	Petra wer.
30 W	Martyny p.	Adelgundy	17	Antonja Wełyk.
31 S	Piotra z Nolask.	Wirgiljusza	18	Aftanazja

LUTYJ LUTY FEBRUAR

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 C	Ignacego b. i m.	Brygidy	19	Makaryja
2 P	**NMP. Gromn.**	**Oczyszcz. M. P.**	20	Ewfemija
3 S	Błażeja bisk. m.	Błażeja	21	Maksyma
4 N	**Starozap.** Andrz.	Weroniki	22	**3 po B.** Tymoft.
5 P	Pawła, Jana	Agaty	23	Kłymenta m.
6 W	Tytusa, Doroty	Doroty	24	Ksenyi prep.
7 S	Romualda i Rys.	Ryszarda	25	Hrehorja ap.
8 C	Jana z Maty w.	Salomona	26	Ksenofonta
9 P	Cyryla Al., Apol.	Apolonji	27	Per. moszcz. J.
10 S	Schol. p., Wilh.	Gabrjela	28	Jefrema
11 N	**Mięsop.** Zj. NMP.	Eufrozyny	29	**Miasop.** Ihnatyja
12 P	7 Serwitów, Eul.	Eulalji	30	**Trech Swiat.**
13 W	Katarzyny Ricci	Kastora	31	Kyra i Joana
14 S	Walentego	Walentego	1	**Lutyj.** Tyfona
15 C	Faustyna m.	Faustyna	2	**Strytenije Hosp.**
16 P	Juljanny p. i m.	Juljanny	3	Symeona i Anny
17 S	Sabina	Konstancji	4	Izydora
18 N	**Zapust.** Sym.	Zuzanny	5	**Syrop.** Ahaftji
19 P	Zuzanny, Konr.	Gabina	6	Wukoła pr.
20 W	Leona b.	Euchazego	7	Parftenija
21 S	*Popielec.* Eleon.	Eleonory	8	Fteodora
22 C	Katedry ś. Piotr.	Kated. ś. Piotra	9	Nykyfora
23 P	Marty m.	Seweryna	10	Charłampija
24 S	Piotra Damiana	Macieja op.	11	Własija m.
25 N	**Wstęp.** Macieja	Wiktora	12	**N. 1 P.** Mełetyja
26 P	Wiktora, Małg.	Gothilfa	13	Martynijana
27 W	Mechtyldy	Leandra	14	Awksentyja
28 S	*Such.* Aleksand.	Romana	15	Onysyma jep.
29 C	Romana	Ferdynanda	16	Pamfyłyja

MAREĆ MARZEC MÄRZ

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 P	*Such.* Albina b.	Albina	17	Teofora Tyr.
2 S	*Such.* Heleny	Symplicjusza	18	Lwa pap.
3 **N**	**Sucha.** Kuneg.	Kunegundy	19	**N. 2 P.** Archyppa
4 P	Kazimierza kr.	Adrjana	20	Lwa ep.
5 W	Fryderyka	Fryderyka	21	Timoteja
6 S	Perpetuy, Felicji	Frydolina	22	Petra, Anastaz.
7 C	Tomasza z Akw.	Felicyty	23	Połykarpa
8 P	Jana B., Winc.	Filomena	24	Ob. hław. Iwan.
9 S	Franciszki Rz.	Prudencjusza	25	Tarasja arch.
10 **N**	**Głucha.** 40 M.	Aleksandra	26	**N. 3 P.** Porfyrja
11 P	Konstantego	Rozyny	27	Prokopyja
12 W	Grzegorza W. p.	Grzegorza	28	Wasyłyja isp.
13 S	Nicefora Eufroz.	Ernesta	29	Kasyjana
14 C	Matyldy kr.	Zacharjasza	1	**Mareć.** Ewdokji
15 P	Klemensa Dw.	Krzysztofa	2	Teodota
16 S	Cyrjaka	Cyrjaka	3	Ewtopija
17 **N**	**Środop.** Patryc.	Gertrudy	4	**N. 4 P.** Haras.
18 P	Gabrjela, Cyr.	Anzelma	5	Konona m.
19 W	Józefa Obl. NMP.	Józefa Obl.	6	42 Muczen.
20 S	Eufemji	Ruprechta	7	Wasylija, Jew.
21 C	Benedykta op.	Benedykta	8	Feofyłakta
22 P	Pawła b.	Kazimierza	9	40 Mucz. w S.
23 S	Katarzyny Szw.	Eberharda	10	Kondrata m.
24 **N**	**Czarna.** Symeon.	Gabrjela	11	**N. 5 P.** Sofronja
25 P	**Zwiast. N. M. P.**	**Zwiast. NMP.**	12	Teofana isp.
26 W	Teodora	Emanuela	13	Nykyfora
27 S	Jana Dam.	Huberta	14	Benedykta pr.
28 C	Jana Kapistran.	Gwidona	15	Ahapija i 6 m.
29 P	7 Boleści NMP.	Eustazego	16	Sawyna i Papy
30 S	Jana Klimaka	Gwidona	17	Ałekseja czoł. B.
31 **N**	**Palmowa.** Balbin.	Amosa	18	**N. 6 P. Cwitna**

CWITEŃ KWIECIEŃ APRIL

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 P	Hugona 🌕	Teodora	19	Chrysanta
2 W	Franciszka z P.	Amalji	20	Sawy
3 S	Ryszarda b.	Darjusza	21	Jakowa pr.
4 C	*W. Czwartek*	*Wiecz. Pańska*	22	*Czet. wełyk.*
5 P	*W. Piątek*	*Wielki Piątek*	23	**Wełyk. Piatok.**
6 S	*W. Sobota*	*Wielka Sobota*	24	*Sub. wełyka*
7 N	**Wielkanoc**	**Wielkanoc**	25	**Woskresenie Chr.**
8 P	**Poniedz. Wielk.**	**Pon. Wielkanocn.**	26	**Ponediłok Świtłyj**
9 W	Marji Egipc. ☾	Ambrożego	27	**Wtorek Świtłyj**
10 S	Ezechjela pr.	Hozeasza	28	Ilarjona
11 C	Leona W. pap.	Ireneusza	29	Marka ep.
12 P	Juljusza pap.	Hegezypa	30	Iwana listw.
13 S	Hermenegilda	Apolonji	31	Ypatija ep.
14 N	**Przewod.** Justyn.	Bogusława	1	**Cwiteń. N. 1 po W.**
15 P	Krescencjusza	Hermana	2	Tyta prepod.
16 W	Józefa Labre	Juljusza	3	Nykyty
17 S	Aniceta 🌑	Daniela	4	Josyfa isp.
18 C	Apolonjusza	Flawjana	5	Teoduła m.
19 P	Wincentego	Wernera	6	Ewtychija pr.
20 S	Teodora w.	Sulpicjusza	7	Herhija
21 N	**2 po W.** *Grob. Ch.*	Adolara	8	**N. 2 po W.** Ir.
22 P	Sotora i Kajusza	Sotera i Kajet.	9	Ewpsychija
23 W	Wojciecha bisk.	Jerzego	10	Terentyja
24 S	Jerzego ryc. ☽	Albrechta	11	Antypy
25 C	Marka ew.	Marka Ew.	12	Wysyłyja
26 P	*NMP. Dobrej R.*	Kleta	13	Artemona
27 S	Piotra Kanisego	Anastazego	14	Maryna
28 N	**3 po W.** *Op. ś. Józ.*	Witalisa	15	**N. 8 po W.** Ar.
29 P	Piotra męcz.	Sybili	16	Ahapji
30 W	Katarzyny Sen.	Eupropjusza	17	Symeona

MAJ **MAJ** MAI

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 S	Filipa i Jak.	Filipa i Jakóba	18	Iwana
2 C	Anatazego i Z.	Zygmunta	19	Iwana wet. ław.
3 P	Znal. ś. Krzyża	Znal. ś. Krzyża.	20	Teodora trich.
4 S	Floryana m.	Florjana	21	Januarja
5 **N**	**4 po W.** *NMP. K.*	Florjana	22	**N. 4 po W.** Teod.
6 P	Jana w Oleju	Dytrycha	23	Heorhija
7 W	Flawji p. i m.	Gotfryda	24	Sabby
8 S	**Stanisława B.**	Stanisława	25	Marka ap.
9 C	Grzegorza z N.	Hjoba	26	Wasylija
10 P	Antonina, Izyd.	Wiktoryna	27	Symeona
11 S	Franciszka Hier.	Wojciecha	28	Jasona i Sosipa
12 **N**	**5 po W.** Nereusz.	Pankracego	29	**N 5 po W.** Jaz.
13 P	† Serwacego b.	Serwacego	30	Jakowa ap.
14 W	† Bonifacego	Bonifacego	1	**Maj.** Jeremija
15 S	† Jana, Zofii m.	Sofji	2	Atanazyja ar.
16 C	**Wniebow. Pań.**	Peregryna	3	**Woznes. Hosp.**
17 P	Paschalisa B.	Torpeta	4	Iryny mucz.
18 S	Feliksa, Wenan.	Liborjusza	5	Jowa mnoh.
19 **N**	**6 po W.** Piotra C.	Potencjany	6	**N. 6 po W.** Meftod.
20 P	Bernardyna S.	Franciszki	7	Akakija P.
21 W	Feliksa p.	Prudensa	8	Iwana Boh.
22 S	Marjana	Heleny	9	Pren. m. Nykoł.
23 C	Andrzeja B.	Dezyderego	10	Symeona Żył.
24 P	NMP. Wspom.	Zuzanny	11	Mokija
25 S	Wig. Grzegorza	Urbana	12	Japifanja
26 **N**	**Zielone Świątki**	**Zielone Św.**	13	**Sosz. ś. Ducha**
27 **P**	**Poniedz. Ziel. Św.**	**Pon. Ziel. Św.**	14	**Poned. Sosz.**
28 W	Augustyna b.	Bedy	15	Amosa
29 S	*Such.* Magdaleny	Łucjana	16	Teodora, Mod.
30 C	Feliksa	Wilhelma	17	Andronika
31 P	*Such.* Anieli, P.	Maksymiljana	18	Teodota, Julji

IJUŃ CZERWIEC JUNI

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 S	*Such.* Jakóba St.	Wiganda	19	Patrykija
2 **N**	**1 po S. Sw. Trójcy**	Petroneli	20	**N. I. S. Wsich S.**
3 P	Erazma	Nikodema	21	Konstantyna
4 W	Franciszka Car.	Efrajma	22	Wasyłyja
5 S	Bonifacego	Erazma	23	Mychajła isp.
6 **C**	**Boże Ciało.** Norb.	Benigna	24	Symeona pr.
7 P	Roberta opata	Lukrecji	25	3 Obr. hł. ś. Iw.
8 S	Medarda b. ☾	Medarda	26	Karpa ap.
9 **N**	**2 po S.** Felicjana	Prym. i Fel.	27	**N. 2 po S.** Frerap.
10 P	Małgorzaty kr.	Onufrego	28	Nykyty pr.
11 W	Barnaby ap.	Barnaby	29	Teodozji
12 S	Onufrego	Bazylidesa	30	Izaakija
13 C	Antoniego z P.	Tobjasza	31	Jermija ap.
14 P	Ser. Jez. Bazyl.	Antonji	1	**Ijuń.** Justyna
15 S	Wita i Mod. ●	Wita	2	Nykyfora pr.
16 **N**	**3 po S.** Jakóba	Justyny	3	**N. 3 po S.** Łukil.
17 P	Adolfa, Jolenty	Wolmara	4	Mytrofana pr.
18 W	Marka i Marc.	Gerwazego	5	Doroftja
19 S	Juljanny, Gerw.	Sylwerjusza	6	Wysarjona
20 C	Sylwerjusza	Sylasa	7	Teodota
21 P	Alojzego G. ☽	Albana	8	Teodora
22 S	Paulina b.	Achacjusza	9	Kyryła
23 **N**	**4 po S.** *NMP.N.P.*	Bazylego	10	**N. 4 po S.** Tym.
24 P	Jana Chrzciciela	Jana Chrzcic.	11	Bartołomeja
25 W	Wilhelma op.	Eulogjusza	12	Onufryja
26 S	Jana i Pawła	Jeremjasza	13	Akyłyny m.
27 C	Władysława kr.	Filipiny	14	Jełyseja pr.
28 P	Leona II.	Leona i Józ.	15	Amosa pror.
29 S	**Piotra i Pawła** ☉	**Piotra i Pawła**	16	Tychona czyd.
30 **N**	**5 po S.** Wsp. ś. P.	Wsp. ś. Pawła	17	**N. 5 po S.** Manuiła

ŁYPEŃ LIPIEC JULI

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 P	Teobalda	Teobalda	18	Łeontyja
2 W	*Naw. NMP.*	*Nawiedz. NMP.*	19	Judy
3 Ś	Anatola b.	Kornelego	20	Metodyja
4 C	Ireneusza b. m.	Uldaryka	21	Julijana m.
5 P	Antoniego Zac.	Karoliny	22	Ewsewija m.
6 S	Romula b. i m.	Gaoara	23	Ahrypyny m.
7 **N**	**6 po S.** *Jana z D.* ☾	Wilibalda	24	**N. 6 po S. Rożd. ś.**
8 P	Elżbiety	Kiljana	25	Fewronji
9 W	Mikołaja i tow.	Ludwiki	26	Dawyda
10 Ś	7 Braci Śpiąc.	Siedmiu Braci	27	Samsona pr.
11 C	Pjusa I pap.	Pjusa	28	Kyra i Joana
12 P	Jana Gwalb.	Henryka	29	**Petra i Pawła**
13 S	Małgorzaty	Małgorzaty	30	Sobor 12 Ap.
14 **N**	**7 po S.** Bonaw. ●	Bonawentur.	1	**Łypeń. N. 7 po S.**
15 P	Henryka cesar.	Rozesł. Apost.	2	Poł. Ryzy P. D.
16 W	*NMP. Szk.*	Ruty	3	Jakynta
17 Ś	Aleksego	Aleksego	4	Andreja
18 C	Szymona z L.	Maternusa	5	Kyryła i Metod.
19 P	Wincentego a P.	Rufiny	6	Atanazyja
20 S	Czesława w.	Eljasza	7	Tomy i Akakija
21 **N**	**8 po S.** Praks. ☽	Pauliny	8	**N. 8 pO S.** Prok.
22 P	Marji Magd.	Marji Magdal.	9	Pankratija
23 W	Apolinarego	Apolinarego	10	Antonija
24 Ś	Krystyny p.	Krystyny	11	Ewtymji
25 C	Jakóba ap.	Jakóba ap.	12	Prokła, Ilaryja
26 P	*Anny matki NMP.*	Anny	13	Sobor ar. Haw.
27 S	Panteleona	Marty	14	Akyły apost.
28 **N**	**9 po S.** Kingi kr.	Panteleona	15	**N. 9 po S.** Woł.
29 P	Marty panny ☉	Beatryksy	16	Atynohena m.
30 W	Rufina m.	Abdona	17	Martyny
31 Ś	Ignacego Lojoli	Ernestyny	18	Emilijana

SERPEŃ SIERPIEŃ AUGUST

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 C	Piotra w ok.	Piotra w okow.	19	Makryny
2 P	*NMP. Anielskiej*	Gustawa	20	Iłyj pror.
3 S	Znal. ciała ś. Sz.	Augusta	21	Iwana i Sym.
4 N	**10 po S.** Domin.	Dominika	22	**N. 10 po S.** M. M.
5 P	NMP. Śnieżnej	Oswalda	23	Trofyma
6 W	*Prz. Pań.* Syk.	Sykstusa	24	Chrystyny
7 Ś	Kajetana z Afry	Donata	25	Uspen. ś. Anny
8 C	Cyrjaka m.	Cyrjaka	26	Jermołaja
9 P	Romana m.	Rolanda	27	Pantełejmona
10 S	Wawrzyńca m.	Wawrzyńca	28	Prochora, Nik.
11 N	**11 po S.** Tyburc.	Hermana	29	**N. 11 po S.** Kał.
12 P	Klary p.	Klary	30	Syły i Syłjana
13 W	Jana Berchman.	Kassjana	31	Jewdokyma
14 Ś	*Wig.* Euzebjusza	Euzebjusza	1	**Serp.** Per. mosz.
15 C	**Wniebow. NMP.**	**Wnieb. NMP.**	2	Per. mosz. ś. St.
16 P	Rocha	Rocha	3	Izaakija
17 S	Myrona m.	Bertrama	4	7 Otrok. w Efez.
18 N	**12 po S.** Jacka	Agapita	5	**N. 12. po S.** Ews.
19 P	Ludwika b.	Sebalda	6	**Preobr. Hosp.**
20 W	Bernarda	Bernharda	7	Dometja
21 Ś	Joanny, Franc.	Adolfa	8	Emiljana ep.
22 C	Tymoteusza m.	Tymoteusza	9	Mateja ap.
23 P	Filipa Benicjus.	Zacheusza	10	Ławrentija
24 S	Bartłomieja ap.	Bartłomieja	11	Ewpła djak.
25 N	**13 po S.** S. NMP.	Ludwika	12	**N. 13.** Fotja
26 P	Zefiryna	Zefiryna	13	Maksyma
27 W	Józefa Kalas.	Gebharda	14	Mychea
28 Ś	Augustyna b.	Augustyna	15	**Uspenje Bohor.**
29 C	Ścięcie św. Jana	Jana ew.	16	Nerukotworem
30 P	Róży Limy	Rebeki	17	Myrona m.
31 S	Rajmunda w.	Pauliny	18	Flora i Ławra

WERESEŃ WRZESIEŃ SEPTEMBER

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 N	**14 po S.** *NMP. P.*	Idziego	19	**N. 14.** Andrea
2 P	Stefana kr.	Abalona	20	Samujła pr.
3 W	Bronisławy	Mansweta	21	Tadeja
4 Ś	Rozalji p. ☾	Rozalji	22	Agatonika m.
5 C	Wawrzyńca	Herkula	23	Łupa m., Iryneja
6 P	Zacharjasza pr.	Magnusa	24	Ewtychyja
7 S	*Wig.* Melchized.	Reginy	25	Wartoł. i Tyta
8 N	**15 po S. Nar. NMP.**	**Narodz. NMP.**	26	**N. 15.** Adryjana
9 P	Piotra Klawera	Gorgonjusza	27	Pimena pr.
10 W	Mikołaja z Tol.	Jodoka	28	Mojseja m.
11 Ś	Prota i Jacka ●	Prota	29	Usikł. hł. Iw. K.
12 C	Gwidona w.	Syrusa	30	Ałeksandra
13 P	Eulogjusza b.	Materna	31	Poł. poj. Pr. D.
14 S	Podw. Krz. św.	Podn. Krz. św.	1	**Weres.** Symeon.
15 N	**16 po S.** *NMP. Bl.*	Nikodema	2	**N. 16.** Mamanta
16 P	Cyprjana b. m.	Eufemji	3	Anftyma
17 W	Pięt. ś. Fran. z A.	Lamberta	4	Wawyły
18 S	*Such.* Józefa ☽	Tytusa	5	Zacharyja pr.
19 C	Januarego	Sydonji	6	Czudo Arch. M.
20 P	*Such.* Eustach.	Fausty	7	Sozonta m.
21 S	*Such.* Mateusza	Mateusza Ew.	8	**Rożd. Bohor.**
22 N	**17 po S.** Władysł.	Maurycego	9	**N. 17.** Joakyma
23 P	Tekli	Tekli	10	Mynodory S.
24 W	Gerarda b.	Gerharda	11	Teodory P.
25 S	Kleofasa	Kleofasa	12	Awtonoma
26 C	Cyprjana ○	Cyprjana	13	Kornylija
27 P	Kosmy i Dam.	Adolfa	14	**Wozn. cz. Kresta**
28 S	Wacława kr.	Wacława	15	Nykyty
29 N	**18 po S.** Michała	Michała	16	**N. 18.** Jemf.
30 P	Hieronima dokt.	Hieronima	17	Sofji, Wir. Nad.

ŻOWTEŃ PAŹDZIERNIK OCTOBER

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie		Grecko-katolickie
1 W	Remigjusza b.	Benignusa	18	Ewrema
2 Ś	Aniołów Stróż.	Leodegarda	19	Trofyma, Saw.
3 C	Kandyda ☾	Kandyda	20	Ewstatija i Pł.
4 P	Franciszka Ser.	Franciszka	21	Kondrata ap.
5 S	Placyda	Fidesa	22	Foky, Jony
6 **N**	**19 po S.** NMP. R.	Fryderyki	23	**N. 19.** Z. św. Iw.
7 P	Marka p.	Amalji	24	Tekli mucz.
8 W	Brygidy	Pelagji	25	Ewrozyny
9 Ś	Djonizego	Djonizego	26	Iwana Boh.
10 C	P. zw. pod Ch. ●	Gersona	27	Kałystrata m.
11 P	Gereona z tow.	Burkharda	28	Charytona m·
12 S	Maksymiljana	Maksymiljana	29	Kyryka m.
13 **N**	**20 po S.** M. NMP.	Edwarda	30	**N. 20.** Hrehorja
14 P	Kaliksta	Kaliksta	1	**Żowteń.** † Pokr.
15 W	Jadwigi, Teresy	Jadwigi	2	Kyprijana
16 Ś	Gerarda Majelli	Gallusa	3	Djonizyja
17 C	Małgorz. Marji	Florentyna	4	Jeroteja
18 P	Łukasza Ew. ☽	Łukasza ew.	5	Charytyny m.
19 S	Piotra z Alk.	Ferdynanda	6	Tomy ap.
20 **N**	**21 po S.** *Pośw. Koś.*	Wandalina	7	**N. 21.** Serhia M.
21 P	Urszuli z tow.	Urszuli	8	Pełahji mucz.
22 W	Korduli	Korduli	9	Jakowa
23 Ś	Teodora m.	Seweryna	10	Ewłampija
24 C	Rafała Archan.	Salomei	11	Fyłypa djak.
25 P	Kryspina męcz.	Wilhelminy	12	Prowa, Andr.
26 S	Ewarysta ◯	Ewarysta	13	Karpa i Papyły
27 **N**	**22 po S.** Florenc.	Sabiny	14	**N. 22.** Paraskew.
28 P	Szymona i Tad.	Szymona i Judy	15	Łukijana
29 W	Zenobjusza m.	Narcyza	16	Łonhijana
30 Ś	Alfonsa Rodrig.	Klaudjusza	17	Osyi pror.
31 C	*Wig.* Wolfganga	**Pam. Ref.**	18	Łuki ap.

ŁYSTOPAD **LISTOPAD** NOVEMBER

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 **P**	**WW. Świętych**	**Wszystkich Św.**	19	Joiła
2 S	Dzień Zadusz. ☾	Dzień Zadusz.	20	Artemija
3 **N**	**23 po S.** Huberta	Bogumiła	21	**N. 23.** Iłarjona
4 P	Karola Borom.	Emeryka	22	Awerkija
5 W	Zacharjasza	Blandyny	23	Jakowa
6 Ś	Leonarda b.	Erdmana	24	Arcty m.
7 C	Engelberta b.	Malachjusza	25	Markyjana
8 P	Klaudjusza	Sewera	26	Dymytryja
9 S	Teodora ●	Teodora	27	Nestora mucz.
10 **N**	**24 po S.** Op. NMP.	Probusa	28	**N. 24.** Terentija
11 P	Marcina	Marcina	29	Anastazji m.
12 W	5 Br. Polaków	Jonasza	30	Zynowija
13 Ś	Dydaka w.	Brycjusza	31	Stachija
14 C	Józefata Kunc.	Lewina	1	**Łystop.** Kosmy
15 P	Leopolda i Gert.	**Leopolda**	2	Akyndtna
16 S	Edmunda b. ☽	Otmara	3	Akepsymy
17 **N**	**25 po S.** Stan. K.	Hugona	4	**N. 25.** Joannykja
18 P	Poś. koś. ś. Piot.	Gelazego	5	Hałaktjona
19 W	Feliksa z Valois	Elżbiety	6	Pawła ar.
20 Ś	Elżbiety	Edmunda	7	Łazara ap.
21 C	*Ofiarow. NMP.*	Ofiarow. NMP.	8	Mychaiła Arch.
22 P	Cecylji p. i m.	Cecylji	9	Onysyfora
23 S	Klemensa p. m.	Klemensa	10	Erasta i Ołympa
24 **N**	**26 po S.** Jana ♃	Emilji	11	**26 po S.** Myny
25 P	Katarzyny p. i m.	Katarzyny	12	Josafata
26 W	Sylwestra op.	Konrada	13	Iwana Zł.
27 Ś	Walerjana	Guntera	14	Fyłypa ap.
28 C	Zdzisławy	Rufina	15	Huryja i Sam.
29 P	Saturnina b. m.	Waltera	16	Mateja
30 S	Andrzeja ap.	Andrzeja	17	Hryhoryja ep.

HRUDEŃ GRUDZIEŃ DEZEMBER

Dni	Rzym.-kat.	Ewangielickie	Grecko-katolickie	
1 **N**	**1 Adw.** Eligjus. ☾	Longina	18	**27 po S.** Platona
2 P	Bibjanny	Kassjana	19	Awdija, War.
3 W	Franciszka Ks.	Anweli	20	Hryhoryja
4 Ś	Barbary p. i m.	Barbary	21	**Wowed. Bohor.**
5 C	Saby op.	Abigalji	22	Fyłymona
6 P	Mikołaja bisk.	Mikołaja	23	Amfyłocha
7 S	Ambrożego b.	Agatona	24	Kateryny
8 **N**	**2 Ad. N. P. NMP.** ●	**Poczęcie NMP.**	25	**28 po S.** Kłymen.
9 P	Leokadji p. i p.	Joachima	26	Ałypa
10 W	NMP. Loretań.	Judyty	27	Jakowa
11 Ś	Damazego p.	Damazego	28	Stefana mucz.
12 C	Aleksandra m.	Epimacha	29	Paramona
13 P	Łucji p., Otylji	Łucji	30	Andreja ap.
14 S	Alfreda kr.	Nikazego	1	**Hrudeń.** Nauma
15 **N**	**3 Adw.** Maksym.	Ignacego	2	**29 po S.** Awak.
16 P	Euzebjusza ☽	Ananjasza	3	Sowonija pr.
17 W	Łazarza bisk.	Łazarza	4	Warwary
18 Ś	*Such.* Ocz. NMP.	Wunibalda	5	Sawy ośw.
19 C	Nemezjusza	Abrahama	6	**Nykołaja czud.**
20 P	*Such.* Teofila	Ammona	7	Ambrozyja
21 S	*Such.* Tomasza	Tomasza ap.	8	Patapija
22 **N**	**4 Adw.** Zenona	Beaty	9	**30 po S. Zacz. Boh.**
23 **P**	Wiktorji	Dagoberta	10	Myny
24 **W**	*Wig.* Ad. i Ewy ☾	Adama, Ewy	11	Danyjła
25 Ś	**Boże Narodzenie**	**Boże Narodzenie**	12	Spirydjona
26 C	**Szczepana M.**	**Szczepana**	13	Ewstachja
27 P	Jana ap. i ew.	Jana Ewang.	14	Fyłymona
28 S	Młodzianków	Młodzianków	15	Ełewteryja
29 **N**	**1 po B. N.** Tomas.	Jonatana	16	**31 po S.** Ahheja
30 P	Dawida króla	Dawida	17	Danyjła pr.
31 W	Sylwestra pap.	Boguchwała	18	Sewastyjana

KALENDARZ ŻYDOWSKI.

Styczeń. 20 — 1 Szebat 5672.

Luty. 19 — 1 Adar; 29 — 11 Adar, post Estery.

Marzec. 3 — 1 Adar, Purim; 4 — 15 Adar, Suszan-Purim; 19 — 1 Nizan.

Kwiecień. 2 — 15 Nizan, Początek Paschy; 3 — 16 Nizan, Drugie św. Paschy; 8 — 21 Nizan, Siódme św. Paschy; 9 — 22 Nizan, Ósme św. Paschy; 18 — 1 Ijar.

Maj. 5 — 18 Ijar, Lag Bomer; 17 — 1 Siwan; 22 — 6 Siwan, 23 — 7 Siwan (Zielone Święta).

Czerwiec. 16 — 1 Tamuz.

Lipiec. 2 — 17 Tamuz, Zdobycie świątyni (post); 15 — 1 Abh; 23 — 9 Abh, Spalenie świątyni (post).

Sierpień. 14 — 1 Elul.

Wrzesień. 12 — 1 Tiszri, Nowy Rok 5673; 13 — 2 Tiszri, Drugie święto Nowego Roku; 15 — 4 Tiszri, Post Gedalja; 21 — 10 Tiszri, Święto Pojednania; 26 — 15 Tiszri, 27 — 16 Tiszri (Kuczki).

Październik. 2 — 21 Tiszri, Święto Palmowe; 3 — 22 Tiszri, Koniec Kuczek; 4 — 23 Tiszri, Radość z prawa; 12 — 1 Marcheszwan.

Listopad. 11 — 1 Kislew.

Grudzień. 5 — 25 Kislew, Poświęcenie świątyni; 11 — 1 Tebet; 20 — 10 Tebet, Oblężenie Jerozolimy (post).

Przepisy pocztowe i telegraficzne

obowiązujące w państwie austrjacko-węgierskim.

1. Adres. Każda przesyłka pocztowa musi być opatrzona dokładnym adresem odbiorcy i miejsca przeznaczenia. Do większych miast należy wymienić ulicę, numer domu i bliższe oznaczenie mieszkania. Na przesyłkach, wysyłanych za granicę, wymienić należy kraj, powiat lub gubernję. Zwykłe przesyłki listowe „poste-restante" wolno adresować pojedyńczemi literami lub liczbami. Adres na poleconych przesyłkach może być pisany atramentem, atramentowym ołówkiem, litografowany lub drukowany, jednak musi być dokładny. Na zwykłych przesyłkach może być pisany także zwykłym ołówkiem. Druki, próbki i wzory należy oznaczyć jako takie napisem: „Druki", „Próbki", „Wzory".

Waga listów i pism w Austrji, do Węgier, Bośni, Hercegowiny i do Niemiec może wynosić do 250 gr. Listy i pisma do innych państw nie mają ograniczenia co do wagi. Druki, pisma perjodyczne i gazety w Austrji, do Węgier, Bośni, Hercegowiny i do Niemiec mogą ważyć do 1 klg., a do innych państw do 2 klg. Próbki i wzory mogą ważyć do 350 gr. Złożone przesyłki, tj. razem druki i próbki w jednej przesyłce w Austrji, do Węgier, Bośni, Hercegowiny i do Niemiec mogą ważyć do 350 gr., a do innych państw do 2 klg. Waga listów pieniężnych może wynosić najwyżej 250 gr. Listy wartościowe nie mają ograniczenia co do wagi. Pudełka wartościowe za granicę do 1 klg. Pakiety pocztowe mogą wa-

żyć 3 względnie 5 klg., zaś frachty pocztowe do 50 klg. Monetę (złoto, srebro, nikiel, miedź) do wagi 65 klg. tylko do Austrji, Bośni, Hercegowiny i do Węgier.

3. **Objętość** przesyłek listowych nie jest ograniczona. Objętość druków nie może przenosić 45 ctm. w każdym kierunku. Objętość druków w formie rulonów może wynosić do 75 ctm. długości, a 10 ctm. średnicy; zaś próbki, wzory mogą mieć 30 ctm. długości, 20 ctm. szerokości, 10 ctm. wysokości, a w formie rulonów 30 ctm. długości i 15 ctm. średnicy. Karty korespondencyjne mogą mieć 14 ctm. długości a 9 ctm szerokości. Pudełka wartościowe 30 ctm. długości i po 10 ctm. wysokości i szerokości. Pakiety i frachty pocztowe w Austrji, do Węgier, Bośni, Hercegowiny i Niemiec co do objętości nie mają żadnego ograniczenia. Przesyłki jednak przekraczające w jakimkolwiek kierunku 1½ m., lub w jednym kierunku 1 m. i w drugim kierunku 1½ m., a ważą mniej niż 10 klg., względnie przesyłki, których ze względu objętości lub zawartości nie można pomieścić z innemi przedmiotami (np. koszyki z kwiatami, roślinami, klatki, pudełka z kapeluszami i t. d., przesyłki z płynem, szkłem, żywym drobiem, ptakami i t. d.) uważa się jako przesyłki przestrzenne (Sperrgut) i opłaca się za takowe od wagi o 50 procent więcej.

4. **Przedmiot.** Na listach zwykłych i poleconych przedmiotu zwykle się nie podaje. Na wszystkich innych przesyłkach, oraz na dotyczących adresach przesyłkowych podać należy dokładnie przesłany przedmiot. Artykuły spożywcze i gorące napoje do Krakowa i Lwowa podaje się według rodzaju, wagi, ilości i jakości drobiu lub innego ptactwa, rodzaju i ilości litrów gorących napojów, tj. spirytusu, wódki, wina i t. p. Przed-

mioty wysyłane za granicę muszą być bliżej oznaczone i opisane.

5. **Wartości** nie podaje się na przesyłkach listowych, tj. na zwykłych i poleconych listach, kartach korespondencyjnych, próbkach, wzorach, gazetach i czasopismach. Na listach pieniężnych i frachtach podaje się w koronowej walucie. Na listach wartościowych i pakietach pocztowych za granicę wysyłanych podaje się wartość we frankach. Przy zamianie liczy się 1 K. po 1 fr. 4 centimy, a 1 rubel po 2 fr. 66 centimów. Wartość losów i obligacji podaje się według kursu. Podana kwota nie powinna przewyższać rzeczywistej wartości przesyłki.

6. **Opakowanie i opieczętowanie.** Listy i pisma przesyła się w zamkniętych kopertach. Druki, gazety, czasopisma przesyła się pod opaską lub w otwartych kopertach. Próbki i wzory wysyła się w otwartych kopertach, torebkach, pudełkach i t. p. Płyny, tłuszcze i proszkowe towary przesyła się w zakorkowanych flaszkach lub w blaszanych pudełkach. Przedmioty szklane i flaszki pakuje się do mocnych skrzynek, wypełnionych trocinami lub słomą. Płyny wolno również przesyłać w beczkach i blaszankach. Pieniądze papierowe i dokumenty wartościowe przesyła się w kopertach, sporządzonych z mocnego papieru lub z płótna. Pieniądze papierowe i metalowe w większej ilości pakuje się w płótno, worki, skrzynki lub beczki. Materje wartościowe, jak jedwabne, koronki itp. pakuje się w nieprzemakalne płótno lub skrzynki. Przedmioty mniejszej wartości pakuje się w mocny papier. Przedmioty wartościowe pakuje się w płótno lub skrzynki. Listy pieniężne i pakiety z podaną wartością pieczętuje się mocnym lakiem i wyraźną pieczęcią.

7. **Adres przesyłkowy.** Do każdego pakietu

dodaje się adres przesyłkowy, opatrzony tymsamym adresem odbiorcy, jaki na pakiecie podano. W Austrji, do Węgier, Bośni i Hercegowiny do pakietów używa się krajowych adresów przesyłkowych, zaś do zagranicznych pakietów używa się zagranicznych adresów przesyłkowych. Pod jednym adresem przesyłkowym wolno wysłać do tegosamego adresata trzy pakiety. Jednak z jednym adresem przesyłkowym nie wolno przesyłać pakietów wartości poniżej 100 kor. i powyżej 100 kor., pakietów workowych (pakiety małe objętości pięści i t. p. nazywają się workowniki) i luźno idących, pakietów opłatnych i nieopłatnych, pakietów za zaliczką i bez zaliczki. Przy przesyłkach do Włoch dodaje się do każdego pakietu osobny adres przesyłkowy. Do pakietów za granicę wysyłanych oprócz adresu przesyłkowego dodaje się deklaracje cłowe i statystyczne. Deklaracje statystyczne dodaje się również do pakietów wysyłanych do Węgier.

8. **Listy, zwykłe, dworcowe i awiza kolejowe.** Listy zwykłe mogą być opłacone lub nieopłacone. Jednak listy, adresowane do urzędów, uwolnionych od opłaty, muszą być przez nadawcę opłacone.

Listy dworcowe. Adresat za miesięczną opłatą 10 kor. może odbierać listy lub gazety od nadawcy wprost na dworcu kolejowym z pewnego oznaczonego pociągu. Listy takie muszą pochodzić od jednego i tegosamego nadawcy.

Awiza kolejowe, noty kolejowe i t. p. przesyła się do adresatów pocztą. Zarząd kolejowy awiza kolejowe opłaca sześciohalerzowemi markami i tę opłatę zalicza odbiorcy do zapłaty. Urzędy pocztowe doręczają awiza kolejowe za potwierdzeniem odbioru w książce awizowej.

Listy pilne (*express*) Jeżeli nadawca sobie życzy, aby list został zaraz po przyjściu dorę-

czony adresatowi, ma być adresowany **dokładnie**, tj. zawierać imię i nazwisko, tudzież mieszkanie adresata (ulica i numer) oraz nadawca winien dopisać na kopercie u dołu „doręczyć zaraz przez umyślnego posłańca“ („Express“). Listy pilne w porze nocnej, pomiędzy godziną 10 wieczór a 6 rano, wcale nie są doręczane, jeżeli zaś nadawca życzy sobie, żeby list taki był i w nocy doręczony, to musi to na liście uwidocznić słowami: „i w nocy doręczyć“ (auch nachts zustellen). Na odwrotnej stronie listu musi być adres nadawcy napisany.

Listy pilne mogą być polecone lub nie i muszą być opłacone, a opłata wynosi 30 h, oprócz opłaty zwykłej za list, a jeżeli zaś adresat mieszka w miejscu nienależącym do okręgu doręczeń, natenczas za każde 7 i pół kilometra odległości od urzędu pocztowego, ma dopłacić posłańcowi w Austro-Węgrzech 1 kor., z czego odtrąca się już zapłacone 30 hal., jeżeli zaś adresat nie chce przypadającej kwoty dopłacić, natenczas nie doręcza mu się tego listu, lecz zwraca się do miejsca nadania z uwagą, że adresat dopłaty uiścić nie chciał. Należytość uiszcza się przylepianiem marek odpowiedniej wartości. Listy w miejscu jako „Express“ posyłać nie można. Należytość expressową muszą nawet i wszelakie urzędy opłacać.

9. **Karty korespondencyjne** służą do pisania mniejszych doniesień. Przednia część karty służy wyłącznie do napisania adresu odbiorcy i nadawcy. Na odwrotnej stronie karty pisze się korespondencje. Jednak w Austrji, do Węgier, Bośni i za granicę na kartkach z widokami może być użyta połowa przedniej lewej części karty do korespondencji.

Karty korespondencyjne mają być opatrzone napisem „Karta korespondencyjna“ (Postkarte,

Carte postale). W wewnętrznym obrocie Austrji wolno wysyłać karty korespondencyjne również bez napisu. Karty, które mają być wysyłane jako druki za opłatą 3 halerzy, muszą być opatrzone napisem „Druki“. Na takich kartach napis „Karta korespondencyjna“ musi być opuszczony lub przekreślony.

Karty z widokami, opatrzone napisem „Druki“, na których umieszczono korespondencję niedozwoloną na drukach, wykluczone są od przesłania. Karty z przyczepionemi próbkami i wzorami, mogą zawierać doniesienia tylko przy próbkach dozwolone. Karty korespondencyjne może nadawca sam sporządzać, jednak takie karty muszą się zgadzać z urzędowemi co do rozmiarów i jakości papieru. Karty, sprzeciwiające się powyższym przepisom, uważa się jak niedopłacone listy.

10. **Druki.** Za zniżoną opłatą wolno przesyłać pocztą listową; druki, fotografje, rysunki, plany, nuty itd., sporządzone zapomocą druku, litografji lub w inny mechaniczny sposób. Pisma piórem lub maszyną napisane i w mechaniczny sposób odbite, a conajmniej w 20 egzemplarzach nadane, można również za zniżoną opłatą wysyłać. Jednak zwykłych pism, maszyną do pisania sporządzonych, po zniżonej opłacie przesyłać nie wolno. Z drukami, po zniżonej opłacie przesyłanemi, nie wolno wysyłać listów, ani żadnej korespondencji. Podane poniżej notatki, jako nie mające charakteru korespondencji wolno na drukach umieszczać, a mianowicie:

1. Firmę i mieszkanie nadawcy.
2. Dzień wysłania i podpis nadawcy.
3. Na zaproszeniach i wezwaniach podanie nazwiska zaproszonego, dzień, miejsce i cel zebrania.
4. Na kartach wizytowych przesłanie pozdro-

wienia, życzenia, podziękowania najwyżej w 5 słowach.

5. Podkreślić drukowane słowa w celu zwrócenia uwagi. Przekreślić lub podkreślić w cennikach zamówione przedmioty.
6. Zmienić cyfry lub wypisać nazwiska agientów w cennikach.
7. Poprawić błędy drukarskie w korektach lub drukach. Korekty wolno posyłać ze stosownemi poprawkami, które nawet w braku miejsca mogą być dopełniane na marginesie lub na osobnym arkuszu.
8. Dodać rękopisy do korekt.
9. Dołączyć rachunek do druków.

Z napisem „Druki“ po zniżonej opłacie nie wolno przesyłać drukowanych kart upominających lub rachunków, w których treści wpisano ręką datę konta i zapadłą kwotę. Nadawcze urzędy, w razie spostrzeżenia, mają takie przesyłki zwracać nadawcy jako niedozwolone. Również oddawcze urzędy mają je zwracać do nadawców z podaniem przyczyny. G. D. R. 1905 Nr 36.

Druki, w których oprócz powyżej wspomnianych dopisków umieszczono korespondencję, są wykluczone od przesyłania pocztą, a zatym kartki ilustrowane z napisem „Druki“, na których korespondencję umieszczono, wykluczone są od przesyłania pocztą.

11. **Gazety, cenniki, katalogi itp.** W Austrji i Węgrzech mogą redakcje, księgarze, fabrykanci, kupcy i inni przedsiębiorcy wysyłać gazety, druki, cenniki, katalogi, itp. za zniżoną opłatą, jeżeli te druki:

1. Regularnie są wydawane (najmniej cztery razy do roku) i na pocztę nadawane.
2. Jeżeli oznaczone są jako druki perjodyczne. (Oznaczenie, podanie terminu wydawania itp.)

Gazety i druki, wydawane więcej razy tygodniowo i jako perjodyczne pisma oznaczone, opłaca się bez względu na wagę jedną 2 hal. marką gazetową. Czasopisma i druki wydawane raz tygodniowo, a co najmniej 2 razy miesięcznie, opłaca się aż do wagi 250 gr. 2 h. marką gazet. Jeżeli waga egzemplarza 250 gr. przewyższa, płaci się za każde następne 100 gr. po jednej 2 hal. marce gazetowej. Czasopisma i druki, rzadziej niż dwa razy w miesiącu wydawane, opłaca się za każde 100 gr. jedną marką gazetową po 2 hal. Czasopisma, wydawane rzadziej niż 4 razy do roku, opłaca się jako zwykłe druki. Gazety, czasopisma, których waga 1 kg. od numeru przekracza, muszą być jako pakiety wozowe (frachty) nadane. Czasopisma bez dodatków pomiędzy Austrją a Węgrami, wolno nadawać tylko do 500 gr. Marki gazetowe służą do opłaty gazet i czasopism tylko w Austrji i do Węgier. Do innych państw gazety i czasopisma muszą być opłacane zwykłemi markami pocztowemi. Reklamacje o brakujące gazety itd. wysyła się bezpłatnie wprost do redakcji w otwartych kopertach.

Opłata za *dodatki do gazet* w Austrji, Bośni i Hercegowinie wynosi za każdy dodatek do 10 gr. 1/3 h., do 20 gr. 2/3 h., do 30 gr. 1 h. — waga dodatku dozwolona jest tylko do 30 gr.; ułamki halerza zaokrągla się na całego halerza. Do Węgier zaś opłata wynosi za każde 100 szt. do wagi 25 gr. — 1 kor. Waga *dodatku* do Węgier nie może 250 gr. przekraczać.

12. **Próbki i wzory** można wysyłać za opłatą zniżoną. Do próbek i wzorów, wysyłanych za zniżoną opłatą, nie wolno dołączać pism ani korespondencji. Poniżej podane notatki jako nie mające charakteru prywatnej korespondencji wolno umieszczać na próbkach i wzorach:

1. Podpis nadawcy, podanie firmy, adresu, znaku handlowego i fabrycznego.
2. Podanie ceny, ilości, wagi, miary.
3. Podanie pochodzenia, czasu zbioru, rodzaju, nazwiska chodowcy przy nasionach.

13. **Dokumenty.** W Austrji, do Węgier, Bośni i Hercegowiny niema zniżonej opłaty od przesyłek dokumentów. Dokumenty, tj. pisma, akta sądowe, rachunki, listy frachtowe, nuty pisane, rękopisy itp. wolno wysyłać po zniżonej opłacie do zagranicznych krajów. Do dokumentów, za zniżoną opłatą przesyłanych, nie wolno dołączać pism ani korespondencji.

14. **Rekomendacja.** Listy, karty korespondencyjne, druki, gazety, próbki, wzory i dokumenty można nadawać jako polecone za rewersem lub książką nadawczą.

Na poleconych przesyłkach musi być podany dokładny adres odbiorcy. Przesyłki, adresowane pojedyńczemi literami lub cyframi, nie mogą być rekomendowane. Adres na poleconych przesyłkach pisze się atramentem. Może on być także drukowany, litografowany, lub pisany atramentowym ołówkiem. Polecone przesyłki można nadawać za rewersem zwrotnym. Polecone przesyłki muszą być przez nadawcę opłacone. Wyjątkowo do Niemiec wolno polecone przesyłki nadawać nieopłacone.

Doniesienie o doręczeniu. Nadawca poleconego listu w obrocie wewnętrznym w Austrji, może zażądać, by o nadejściu tegoż listu do miejsca przeznaczenia powiadomionym został. Za takie urzędowe powiadomienie, musi nadawca z góry zapłacić, oprócz zwykłej opłaty i rekomendacji, jeszcze dodatkową należytość w kwocie 25 h. — na liście zaś należy oznaczyć litery R. E.

15. **Przekazy pocztowe** wystawia się w wa-

lucie kraju przeznaczenia np. w Austrji, do Węgier, Bośni, Hercegowiny i Czarnogóry w koronach i halerzach, do Francji, Monako, Szwajcarji, Włoch we frankach i centymach, do Niemiec w markach i fenigach, do Rosji w rublach i kopiejkach itd. W Austrji urzędy pocztowe obliczają obce waluty, na przekazach podane, według stałego kursu na koronową walutę i przyjmują na przekazy pieniądze tylko w koronowej walucie. Waluty i kwota, do jakiej przekazy można wysyłać, podane są w taryfie przekazów. Do wystawiania przekazów w Austrji, do Węgier, Bośni i Hercegowiny używa się krajowych blankietów a w obrocie zagranicznym zagranicznych blankietów przekazowych. Na odcinkach przekazów do Anglji, Ameryki i do Rosji nie wolno umieszczać żadnej korespondencji. Telegraficzne przekazy w Austrji wolno wysyłać do wszystkich urzędów pocztowych. Na przekazach, adresowanych do urzędów gdzie niema telegrafu, podaje się obok urzędu pocztowego także oddawczą stację telegrafu rządowego nie kolejowego. Do Węgier, Bośni i Hercegowiny przyjmuje się telegraficzne przekazy tylko do miejsc, gdzie są stacje telegrafu. Telegraficzne przekazy można wysyłać do Anglji, Belgji, Bulgarji, Czarnogóry, Danji, Egiptu, Francji, Grecji, Monaka, Japonji, Luksemburgu, Holandji, Niemiec, Norwegji, Portugalji, Rumunji, Szwecji, Szwajcarji, Serbji, Tunisu i Włoch.

Termin ważności przekazów ograniczono w obrocie Austro-Węgier, Bośni i Hercegowiny na 7 dni po uwiadomieniu adresata, przekazy poste restante na 1 miesiąc po nadejściu, w obrocie z krajami europejskiemi na 1 miesiąc, z zaeuropejskiemi na 5 miesięcy, po upływie miesiąca wpłaty.

16. **Zlecenia pocztowe** służą do ściągania

dłużnych kwot za pośrednictwem urzędów pocztowych. Do wystawienia zlecenia używa się blankietu urzędowego z napisem „Zlecenia pocztowe“, w którem podać należy dokładny adres wysyłającego i adres dłużników. Dłużną kwotę należy podać w zleceniu i w dokumencie, w walucie kraju przeznaczenia. Jako dokumenty mogą być uważane: rachunki, przekazy kupieckie, weksle, papiery dłużne, kwity, kupony, itp. Za pomocą jednego zlecenia można wysłać dokumenty dłużne do pięciu dłużników. Kraje, do których wolno wysyłać zlecenia są: Austrja, Węgry, Bośnia, Hercegowina 1000 Kor, Belgia 1000 Fr., Egipt 1000 Fr. Francja, Monako, Tunis, Algier 1000 Fr. Holandja 480 gld. hol. Luksemburg 1000 Fr. Niemcy 800 Mk. Norwegja 720 kor. skand., Rumunja 1000 Lei, Szwecja, Danja 720 k. sk., Szwajcarja 1000 Fr., Turcja (ck. urzędy) 1000 Fr., Serbja 1000 Fr., Włochy 1000 Fr. Zlecenia adresuje się do urzędów pocztowych oddawczych i nadaje jako polecone przesyłki. W uwadze zlecenia, które ma być zaraz zwrócone, obok podanego dnia zapłaty pisze się notatkę „natychmiast zwrócić“ (sofort retour). Oddawcze urzędy ze ściągniętej kwoty zlecenia potrącają opłatę od przekazu i należytość za ściąganie od każdego dłużnika po 10 hal., a resztę przekazem odsyłają nadawcy.

17. **Listy pieniężne** można przesyłać w Austrji do Węgier, Bośni, Hercegowiny, Niemiec, Grecji, Szwajcarji i Turcji (do ck. urzędów i ajencji Lloydu). W listach pieniężnych wolno przesyłać pieniądze papierowe i metalowe, papiery wartościowe i dokumenty. Listy pieniężne mogą ważyć 250 gr. Wysokość wartości listów pieniężnych nie jest ograniczoną. W Austrji do Węgier, Bośni i Hercegowiny można nadawać listy pieniężne prywatne z banknotami austrjac-

kiemi ponad 1000 K celem urzędowego przeliczenia i opieczętowania przez urząd pocztowy. Należytość o 50% wyżej od wartości. Listy pieniężne do innych państw mają być przez nadawcę zapakowane. Listy pieniężne można posyłać jako pilne (Express), należytość 30 hal.

18*a*. **Listy wartościowe** można wysyłać do Anglji, angielskich kolonji, Argientyny, Belgji, Bulgarji, Brazylji, Czarnogóry, Cejlonu, Chile, Chiny, Danji, Egiptu, Francji, Monako, Algieru, Kamerunu, Luksemburgu, Hiszpanji, Holandji, Norwegji, Portugalji, Rumunji, Rosji, Szwecji, Szwajcarji, Serbji, Tangieru, Trypolisu, Tunisu, Turcji i Zanzibaru. W listach wartościowych wolno przesyłać pieniądze papierowe, wartościowe papiery i inne dokumenty papierowe.

W listach wartościowych nie wolno przesyłać: monet, złotych, srebrnych i metalowych wyrobów, drogich kamieni, przedmiotów ocleniu podlegających i zabronionych losów. Listy wartościowe nie mają ograniczenia co do wagi. Listy wartościowe muszą być przez nadawcę opieczętowane i przy nadaniu opłacone. Wartość listów wartościowych podaje się we frankach i centymach.

18*b*. Pudełka wartościowe można wysłać za granicę oprócz Niemiec i Grecji. Mogą zawierać klejnoty i kosztowności; nie mogą zaś mieścić w sobie korespondencji, monet, w obiegu będących, banknotów i dokumentów. Na adresie pudełka musi być napis „Boîte de valeur". Należytość expresowa wynosi 30 hal. Za rewers zwrotny 25 hal.

19. **Pakiety i frachty pocztowe.** Przesyłki wozowe do 3 względnie 5 klgr. wagi nazywają się frachtami pocztowemi. W pakietach i frachtach nie wolno przesyłać: przedmiotów łatwo zapalnych, gryzących płynów, dynamitu, prochu

strzelniczego, kapsli, zapałek, ogni sztucznych, fosforu, nafty, siarki, sadzy i innych łatwo zapalnych przedmiotów. Do Niemiec nie wolno wysyłać kiełbas i mięsa w hermetycznie zamkniętych naczyniach. Jednak wędliny w całości niesiekane, jak szynkę, wędzonkę i t. p., pakowane w koszach lub płótno, wolno do Niemiec wysyłać. W pakietach pocztowych do Węgier i za granicę wysyłanych nie wolno przesyłać korespondencji.

20. **Przesyłki powziątkowe**, za które urząd pocztowy przyjmuje na siebie obowiązek ściągnięcia kwoty, przez nadawcę oznaczonej i wypłacenia ściągniętej kwoty nadawcy, zowią się „powziątkowemi" (Nachnahme).

a) Listowe przesyłki można przesyłać za powziątkiem do następujących krajów: Austrja, Węgry, Bośnia, Hercegowina do 1000 Kor., Belgja 1000 Fr., Chile 200 Pesos, Francja, Monako, Algier 1000 Fr., Holandja 500 Guld. hol, Japonja 400 Jen, Luksemburg 1000 Fr., Niemcy 800 Marek, Norwegja 720 Kroner skand, Rumunja 1000 Fr., Szwecja 720 Kron. skand, Szwajcarja 1000 Fr., Tunis 1000 Fr., Turcja 1000 Fr., Włochy 1000 Fr.

b) Pakiety pocztowe: Algier 1000 K., Czarnogóra 1000 K., Chiny 1000 K., Belgja 1000 K., Danja 1000 K., Egipt 1000 K., Finlandja 500 K., Francja i Monako 1000 K., Holandja 1000 K., Japonja 1000 K., Luksemburg 1000 K., Bulgarja 500 K., Madera 500 K., Kanada 1000 K., Rosja 1000 K., Norwegja 1000 K., Portugalja 500 K., Rumunja 500 K., Grecja 1000 K., Szwecja 1000 K., Szwajcarja 1000 K., Serbja 1000 K., Trypolis 1000 K., Tunis 500 K., Turcja (c. k. urzędy) 1000 K., tureckie urzędy 500 K., Włochy 1000 K., Ameryka zjedn. stany 1000 K.

c) Frachty pocztowe: Austrja, Węgry, Bośnia, Hercegowina 1000 K., Anglja 1000 K, Belgja

1000 K., Czarnogóra 1000 K., Danja 500 K., Francja 1000 K., Grecja 500 K., Holandja 1000 K., Luksemburg 1000 K., Niemcy 1000 K., Norwegja 1000 K., Portugalja 500 K., Rumunja 500 K., Szwecja 1000 K., Szwajcarja 1000 K., Ameryka półn. stany zjedn. 1000 K.

Na przesyłkach powziątkowych listowych podaje nadawca w górnej części przesyłki swój dokładny adres, poniżej adresu kwotę powziątku w walucie kraju przeznaczenia np. do Niemiec w markach i fenigach, wreszcie podaje się adres odbiorcy i miejsce przeznaczenia. W miejscu przeznaczenia po doręczeniu przesyłki potrąca się z kwoty powziątkowej opłatę od przekazu i należytość 10 hal. za ściąganie, a resztę odsyła się nadawcy przekazem. Przesyłki listowe i pakiety powziątkowe bez wartości do 250 gr. nadaje się jako polecone przesyłki powziątkowe. Do pakietów i frachtów powziątkowych dodaje się adres przesyłkowy z dołączonym przekazem powziątkowym. Kwotę powziątku na przekazie podaje nadawca zawsze w koronach i halerzach, poniżej kwoty powziątku podaje nadawca swój własny adres. Przesyłki powziątkowe należy oznaczyć napisem „Powziątek“ (Nachnahme, Remboursement). Obok napisu „powziątek“ pisze się kwotę powziątku, oraz adres nadawcy, jakoteż dokładny adres odbiorcy i miejsce przeznaczenia. Kwota powziątku nie oznacza wartości przesyłki.

21. **Telegramy.** Każdy telegram musi być napisany wyraźnie i czytelnie. Telegramy pisze się atramentem lub atramentowym ołówkiem. W telegramie używa się tylko cyfr arabskich. W adresie, który ma być napisany dokładnie, podaje się stację telegrafu jako ostatnie słowo. Telegramów o umówionych adresach nie przyjmuje się Wszelkie dopiski i skreślenia ma nadawca potwierdzić swoim podpisem. Wszystko co nadawca

w telegramie napisze, podlega oszacowaniu i opłacie. Przecinków nie liczy się i nie przesyła. Podobnie nie przesyła się znaków rozdzielenia, apostrofów i łączników, chyba że nadawca tego wyraźnie żąda, ale wtedy znaki te liczą się jako osobne słowa. Podkreślenia, klamry, cudzysłowa i pojedynczo stojące litery, cyfry lub znaki pisarskie liczy się jako pojedyncze słowa. Kropki, przecinki, spójniki i znaki dzielenia, w grupie cyfr lub liter stojące liczy się za jedną literę lub cyfrę. Długość słowa w zwykłej mowie może wynosić do 15 liter lub 5 cyfr. Jeżeli jest więcej liczy się za dwa słowa. Każdą grupę do 5-ciu liter liczy się za jedno słowo. W telegramach o umówionej mowie długość słowa może wynosić najwyżej 10 liter. W adresie telegramu stację oddawczą telegraficzną nawet z bliższym określeniem, jakie podano w spisie urzędów telegraficznych liczy się za jedno słowo. Poszczególne rodzaje telegramów oznacza się słowami lub znakami konwencjonalnemi. Znaki konwencjonalne pisze się pomiędzy dwukreskami i liczy się jako pojedyncze słowo.

U Pilne telegramy mają pierwszeństwo przed innemi telegramami i podlegają potrójnej opłacie zwykłego telegramu.

Rpx. Odpowiedź zapłacona x słów, lub pilna odpowiedź zapłacona x, RPDx. Jeżeli nadawca opłaca odpowiedź, musi podać ilość zapłaconych słów cyframi.

TC Kolacjonowanie. Za opłatą 1/4 części należytości zwykłej opłaty telegramu, może nadawca żądać powtórzenia telegramu przez stację odbierającą.

PC. Telegraficzne potwierdzenie odbioru. Pilne te telegraficzne potwierdzenie odbioru PCD. Pocztowe potwierdzenie odbioru telegramu PCP. Za telegraficzne potwierdzenie od-

bioru opłaca się telegram o pięciu słowach (w Austrji najmniej 60 hal.). Za pilną odpowiedź odbioru telegramu opłaca się potrójną należytość telegramu o pięciu słowach. Za pocztowe potwierdzenie odbioru telegramu w Austrji, do Węgier, Bośni i Hercegowiny opłaca się 35 hal., a do innych państw 50 halerzy.

FS. Nadesłane telegramy. Nadawca może zapłacić za nadesłanie telegramu do następnej stacji. Za dalsze nadesłanie należytość opłaca odbiorca.

J. lub „Jour" oznacza telegramy, których w nocy nie należy doręczać. One mają być doręczane w dzień.

RO. Telegramy, które otwarte doręczone być mają.

MP. Telegramy, które do własnych rąk doręczone być mają.

TMx Telegramy o kilku adresach. Nadawca może wysłać telegram do 100 słów z kilkoma adresami. Za każdy następny adres opłaca po 50 hal., a przy pilnych telegramach po 1 K. Telegram o kilku adresach może być wysłany tylko do jednej i tejsamej stacji.

XP. Posłaniec zapłacony. XPFrx. Posłaniec zapłacony x franków.

XPT. Posłaniec zapłacony, o wysokości opłaty telegraficznie zawiadomić.

XPP. Posłaniec zapłacony, o wysokości opłaty pocztą zawiadomić.

PR. Pocztą rekomendowano. Jeżeli telegram ma być wysłany pocztą jako polecony list.

GP. posterestante.

GPR. Posterestante rekomendowano.

TR. Telegraf restante.

Z. Telegram gazetowy. W Austrji i Węgrzech wynosi opłata w nocnych wolnych godzinach

za 500 słów telegramu gazetowego 10 K. za każde następne 100 słów 2 K. Telegramy gazetowe o więcej adresach są niedozwolone.

22. **Nadawanie przesyłek.** Zwykłe przesyłki listowe wrzuca się do skrzynek listowych. Przesyłki za rewersem nadaje się w urzędzie pocztowym. Przesyłki polecone, przekazy, listy pieniężne i pakiety można nadawać za pomocą książki nadawczej. Książki nadawcze mniejsze kosztują po 40 hal., a większe po 60 h. Książki nadawcze urządzone są do kopjowania. W celu otrzymania kopji wkłada się pomiędzy pierwszą a drugą kartkę książki papier indygowy, za pomocą którego odbija się kopję oryginalnego pisma. Do pisania w książce używa się ołówka atramentowego. Odwrotna strona kopji służy do nalepiania rewersów nadawczych pojedynczych przesyłek. W książce wpisuje się za każdym razem przekazy na osobnej karcie, a inne przesyłki stosownie według oddziałów nadawania także na osobnych kartach. Za pomocą książki wolno również pojedyncze przesyłki nadawać.

Telegramy nadaje się bez rewersu nadawczego. Rewers nadawczy na telegram na żądanie wydaje się za opłatą 10 hal.

Przesyłki, do nadania i wysłania przeznaczone, mają być odpowiednio spakowane, opieczętowane i potrzebnemi dokumentami zaopatrzone. Jeżeli przesyłki mają być olepione markami, ma nadawca marki na listach na stronie adresowej, na przesyłkach listowych, przekazach i na adresach przesyłkowych w przepisanym miejscu sam nalepić. Nadawca na podstawie dowodu nadania lub książki nadawczej ma prawo żądać reklamacji, względnie wynagrodzenia zagubionej przesyłki.

23. **Doręczanie przesyłek.** Zwykłe przesyłki

listowe doręcza się adresatom lub ich domownikom bez potwierdzenia odbioru i bez legitymacji. Przesyłki, za rewersem nadane, doręcza się za potwierdzeniem odbioru adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Przesyłki „posterestante" obowiązany jest adresat sam w urzędzie pocztowym odbierać.

Legitymacja. Adresat, osobiście nie znany, obowiązany jest wylegitymować się tj. wykazać tożsamość swojej osoby za pomocą paszportu, karty legitymacyjnej, karty przynależności, książki służbowej, robotniczej, podatkowej, wojskowej, legitymacji kolejowej itp. (roczne karty kolejowe nie stanowią dokumentu legitymacyjnego). Daty legitymacji, oraz miejsce wydania tejże, mają być na rewersie oddawczym zanotowane.

Poręczenie. Jeżeli adresat nie ma legitymacji, może być przesyłka doręczoną także za poręczeniem tożsamości odbiorcy. Swiadek, poręczający tożsamość osoby, ma podpisać na rewersie odbiorczym swoje imię i nazwisko i dodać pod swym podpisem notatkę „jako świadek".

Pełnomocnictwo. Adresat może do odbioru swych przesyłek upoważnić inną osobę. W tym celu obowiązany jest wystawić tej osobie pełnomocnictwo. Do wystawienia pełnomocnictwa używa się druku Nr. 64, który na poczcie bezpłatnie otrzymać można. Podpis adresata na pełnomocnictwie może być legalizowany notarjalnie, sądownie lub przez urząd pocztowy. Pełnomocnictwo i legalizacja podpisu adresata na pełnomocnictwie pocztowem są wolne od stempla. Pełnomocnictwa muszą być złożone w urzędzie pocztowym i tychże nie wraca się adresatom. Przesyłki do 100 K. wartości w razie nieobecności adresata lub jego pełnomocnika może listonosz doręczyć domownikom adresata. Jeżeli

adresat zastrzegł sobie odbiór przesyłek do 100 K., lub gdy na przesyłce w adresie podano notatkę „do własnych rąk adresata“ doręcza również przesyłki poniżej 100 K. wartości tylko samemu adresatowi lub jego pełnomocnikowi.

Przesyłki za rewersem zwrotnym doręcza się samemu adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Przesyłki listowe zwykłe i polecone, nadeszłe po śmierci adresata, doręcza się jego rodzinie. Jednak pisma urzędowe, nadeszłe po śmierci adresata, zwraca się do miejsca nadania.

Pisma cywilne sądowe podlegają w miejscu opłacie 6 h., a pisma sądów zamiejscowych do 50 gr. 10 h., a nad 50 gr. 20 h. Pisma sądowe karne doręcza się bezpłatnie. Pisma sądowe w sprawach karnych za niebieskim rewersem zwrotnym doręcza się adresatom do własnych rąk. Pisma sądowe w cywilnych sprawach za rewersem zwrotnym żółtym lub niebieskim doręcza się adresatowi lub jego pełnomocnikowi. Pisma sądowe za rewersem białym w sprawach cywilnych i karnych doręcza się adresatowi, a w razie jego nieobecności także jego domownikom.

Niedoręczone pisma w sprawach karnych z podaniem powodu zwraca się zaraz do dotyczących sądów, zas pisma sądowe w sprawach cywilnych pozostawia się 14 dni w urzędzie pocztowym, gdzie mogą być przez adresata odebrane.

24. **Opłata za doręczenie.** Za doręczenie przesyłek obowiązany jest adresat opłacić:

za przekaz z kwotą do 1000 K. .	6 h.
za list pieniężny do 1000 K. . .	10 h.
za list pieniężny nad 1000 K. za każde rozpoczęte 5000 K. . .	20 h.
za pakiet do 5 klgr.	10 h.
za pakiet nad 5 klg.	20 h.

Jeżeli jest więcej pakietów do tegosamego adresata, opłaca się za najcięższy pakiet 20 h. a za wszystkie dalsze po 10 h. Za doręczenie awiza na nadeszły list pieniężny lub pakiet opłaca się 4 h. Jeżeli więcej posyłek do jednego listu frachtowego należy, to awizo pobiera się za każdą posyłkę zosobna.

Za oclenie lub interwencję przesyłki, podlegającej opłacie akcyzowej, opłaca się po 20 h. Za oclenie i doręczenie pakietu pocztowego opłaca się 25 h.

25. **Opłata skrytki pocztowej.** Adresat może zastrzec sobie odbiór przesyłek w urzędzie poczt. Oświadczenie zastrzeżenia odbioru przesyłek ma wystawić na druku Nr. 66., który w urzędzie poczt. może otrzymać. Za odbieranie przesyłek listowych obowiązany jest adresat opłacać miesięcznie po 2 korony, zaś wraz z przekazami 3 korony.

Za odbieranie pakietów w urzędzie pocztowym opłaca się miesięcznie po 6 Koron. Adresat, który płaci skrytkowe od pakietów, ma prawo żądać bezpłatnie skrytki na listy i przekazy pocztowe.

Oprócz tej opłaty obowiązany jest adresat opłacić za każdy awizowany adres przesyłkowy po 4 h. za każdą do 48 go, po zaawizowaniu nieodebraną przesyłkę, należytość składową od każdej przesyłki 5 hal.

Pocztowe kasy oszczędności. Niemal wszystkie pocztowe urzędy austrjackie przyjmują wkładki począwszy od 1 kor., na które wydają bezpłatnie książeczki. Kwoty wyżej 2 kor., procentuje się wedle stopy 3%. Wkładki do wysokości 40 kor. można podjąć natychmiast w jakimkolwiek urzędzie pocztowym austrjackim, wyższe zaś wkładki wolno odebrać tylko za asygnatą urzędu kas pocztowych oszczędności

we Wiedniu, dokąd należy wprzód wypowiedzenie przesłać. Celem ułatwienia zebrania kwot mniejszych niż 1 kor., służą karty oszczędności po 10 hal., na które częściowo nalepia się zwykle znaczki pocztowe, które nie mogą być dziurkowane, lecz zupełnie czyste, a gdy wartość ich wyniesie 1 kor., przyjmuje się je jako gotówkę i wydaje książeczkę kasy oszczędności. Nie można jednak na 8 dni więcej nadać jak tylko trzy kartki. Na wkładkę zwyż 100 kor., wydaje centralny zarząd kas pocztowych w Wiedniu potwierdzenie, które winno się zachować, a gdyby takowe nie nadeszło, należy je reklamować. Jednej osobie nie wolno mieć więcej, jak jedną książeczkę kasy oszczędności, również wkładka nie może przenosić 2000 kor.

Nowe rozporządzenia, które weszły w życie z dniem 1 października 1907. Normalna waga listów zagranicznych zostaje podwyższona. Portorjum wynosić będzie 25 hal, za pierwsze 20 gramów, a 15 hal. za każde następne 20 gramów. Można też będzie z góry frankować odpowiedź na listy zagraniczne z wyjątkiem Czarnogóry, Rosji, Portugalji, Serbji. Mianowicie sprzedawane będą tak zwane kupony na odpowiedź (*Antwortschein*, *Couponsrépons*) i ktoś wysyłając na przykład list do Anglji, dołączy do niego ów kupon, odbiorca zaś listu w Anglji wymienia go sobie w urzędzie pocztowym na zwykłą markę pocztową wartości 25 h. i zafrankuje nią odpowiedź. Kupony te sprzedaje urząd pocztowy po 28 hal. za sztukę.

Zeszyciki z markami listowemi. Dla wygody Publiczności tak podróżującej jak letników, wydane zostały zeszyciki z markami pocztowemi i tak: 3 arkuszyki marek po 5 h., 1 arkuszyk marek po 10 hal. Każdy arkuszyk posiada 6 marek. Cena tegoż zeszyciku wynosi 1 kor. 52 h.

Rozporządzenie Ministerstwa handlu o markach na cele dobroczynne.

Wedle rozporządzenia Ministerstwa handlu wolno na stronie adresowej listów i kart korespondencyjnych przylepiać t. zw. marki na cele dobroczynne, marki narodowe, Towarzystwa Szkoły ludowej itp. Karty takie odtąd nie będą traktowane jako listy i będą wolne od opłaty uzupełniającej.

Również drukowane kartki prywatnego nakładu, odpowiadające wielkością i formą kartkom korespondencyjnym, podlegać będą odtąd opłacie jak druki; należy jednak napis „karta korespondencyjna“ lub „karta pocztowa“ przekreślić, a natomiast napisać: „D r u k“.

SKALE STEMPLOWE.

SKALA I.

Na weksle, asygnaty pieniężne, dokumenta kupieckie

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	150	—	10
150	300	—	20
300	600	—	40
600	900	—	60
900	1200	—	80
1200	1500	1	—
1500	1800	1	20
1800	2100	1	40
2100	2400	2	60
2400	2700	1	80
2700	3000	2	—
3000	6000	4	—
6000	9000	6	—
9000	12000	8	—
12000	15000	10	—
15000	18000	12	—
18000	21000	14	—
21000	24000	16	—
24000	27000	18	—

Od każdych dalszych 3000 K opłaca się o 2 K więcej, przyczem resztę, nie wynoszącą 3000 K, za pełne 3000 K liczyć należy.

Kwity i asygnaty kupieckie.

(Ustawa z 8 marca 1876 r. L. 26, Dz. u. p.).

SKALA II.

Na kwity, dokumenta prawne, które skali I. i III. nie podlegają.

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	40	—	14
40	80	—	26
80	120	—	38
120	200	—	64
200	400	1	26
400	600	1	88
600	800	2	50
800	1600	5	—
1600	2400	7	50
2400	3200	10	—
3200	4000	12	50
4000	4800	15	—
4800	6400	20	—
6400	8000	25	—
8000	9600	30	—
9600	11200	35	—
11200	12800	40	—
12800	14400	45	—
14400	16000	50	—

Od każdych dalszych 800 K opłaca się o 2 K 50 h. więcej, przyczem resztę, nie wynoszącą 800 K, za pełne 800 K uważać należy.

Kwity i dokumenta prawne.

(Ustawa z 13 grudnia 1862 r. L. 89, Dz. u. p.).

SKALA III.

Na ugody służbowe, kontrakty kupna lub zamiany

powyżej koron	do koron	Należytość K	Należytość h
—	20	—	14
20	40	—	26
40	60	—	38
60	100	—	64
100	200	1	26
200	300	1	88
300	400	2	50
400	800	5	—
800	1200	7	50
1200	1600	10	—
1600	2000	12	50
2000	2400	15	-
2400	3200	20	—
3200	4000	25	—
4000	4800	30	—
4800	5600	35	—
6500	6400	40	—
6400	7200	45	—
7200	8000	50	—

Od każdych dalszych 400 K opłaca się o 2 K 50 h. więcej, przyczem resztę, nie wynoszącą 400 K, za pełne 400 K uważać należy.

Ugody pożyczkowe, kontrakty służbowe i kwity na wygrane loteryjne

(Ustawa z 13 grudnia 1862 r. L. 89, Dz. u. p.).

WSKAZÓWKI

dla udających się na audjencje i posłuchania.

DO WIEDNIA:

U Jego Ces. i Król. Apost. Mości: I. Hofburg 1, w poniedziałek i czwartek. Pisemne zgłoszenia z podaniem prośby należy wnieść w piątek (na poniedziałek) i w poniedziałek (na czwartek) w c. k. gabinetowej kancelarji I. Hofburg 1, im Schweizerhof.

U Ministra spraw zewnętrznych i cesarskiego domu: I. Ballhauplatz 2, codziennie od godz. 1—2 1/2, jeżeli niema konferencji ministrów.

U Ministra wspólnego skarbu: Johannesgasse 5, po zgłoszeniu codziennie w południe.

U Ministra wojny: I. Am Hof 17, we wtorki i piątki w południe od godziny 12—1, jeżeli niema konferencji ministrów.

U Ministra dla obrony kraj.: I. Herrengasse 7, we wtorek i piątek po zgłoszeniu od godz. 1—2.

U Ministra spraw wewnętrznych: I. Wipplingerstrasse 11, codziennie w południe od godziny 12—2, jeżeli niema konferencji ministrów.

U Ministra sprawiedliwości: I. Schillerpl. 4, w sobotę o godzinie 10 przed południem.

U ministra skarbu: I. Himmelpfortgasse 8, w niedzielę o godzinie 3 po południu.

U Ministra wyznań i oświaty: I. Minoritenplatz 7, w środę i sobotę od godziny 10—3.

U Ministra handlu: I. Postgasse 8, w poniedziałek i czwartek po godzinie 10.

U Ministra kolei: I. Niebelungengasse 4, w sobotę od godziny 10.

U Ministra rolnictwa: I Liebiggasse 5, w środę i sobotę o godzinie 10 1/2 przed południem.

U Ministra dla Galicji: III. Rennweg 1, codziennie od godz. 11 przed południem.

DO LWOWA:

U Marszałka kraj., codzień od godz. 12—2 z wyjątkiem wtorku i piątku.
U C. k. Namiestnika, co środy i niedziele od godziny 12, dla urzędników co wtorek.
U Prezydenta Trybunału apelacyjnego Dra Tchórznickiego, codzień od godz. 12—2 z wyjątkiem wtorku (sesji).
U Prezydenta miasta Lwowa codziennie od godziny 12—1.
U Prezesa Wydziału krajowego (wicemarszałka) codzień od godziny 1—2 z wyjątkiem wtorku i piątku (dni sesyjne).
U Wiceprezydenta c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu codzień od godziny 12—1.
U Naczelników c. k. Sądu krajowego cywilnego, karnego, sądów powiatowych, miejsko-delegowanych SS. I. II. III., tudzież u pp. nadprokuratora i prokuratora państwa, od godziny 12—1 (z wyjątkiem wtorku).
U Dyrektora kolei, codziennie od godz. 12—1.

INFORMATOR PARTYJNY.

PROGRAM

PARTJI SOCJALNO-DEMOKRATYCZNEJ W AUSTRJI,

uchwalony na kongresie w Wiedniu r. 1901.

Socjalno - demokratyczna partja robotnicza w Austrji dąży do wyzwolenia całego ludu bez różnicy narodowości, rasy i płci, z więzów ekonomicznej zależności, politycznego ucisku i ciemnoty. Przyczyna tych niegodnych stosunków tkwi nie w poszczególnych urządzeniach politycznych, lecz w warunkującym i znamionującym istotę całego dzisiejszego ustroju społecznego fakcie, że narzędzia pracy są zmonopolizowane w rękach jednostek. Właściciel siły roboczej, klasa robotnicza, popada przez to w najbardziej przygniatającą zależność od właścicieli narzędzi pracy i ziemi, od klasy wielkich właścicieli ziemskich i od klasy kapitalistów, których polityczne i ekonomiczne panowanie znajduje wyraz w dzisiejszym państwie klasowym.

Postęp techniczny, wzrastająca koncentracja produkcji i własności, skupienie całej potęgi ekonomicznej w rękach kapitalistów i grup kapitalistów mają ten skutek, że coraz szersze warstwy dawniej samodzielnych drobnych przedsiębiorców przemysłowych i drobnych chłopów wywłaszczają z środków produkcji i podają ich, jako robotników najemnych, oficjalistów lub dłużników, w bezpośrednią lub pośrednią zależność od kapitalistów. Wzrasta masa proletarjuszów, wzrasta także stopień ich wyzysku i wskutek tego popada stopa życiowa coraz szerszych

warstw ludu pracującego w coraz większą sprzeczność z szybko wzrastającą siłą produkcyjną jego własnej pracy i z wzrostem stwarzanego przez niego samego bogactwa. Kryzysy, wypływające z braku planowości kapitalistycznego sposobu produkcji, a pociągające za sobą brak pracy i nędzę, przyspieszają i zaostrzają ten rozwój.

Im bardziej jednakowoż rozwój kapitalizmu zwiększa proletarjat, tym bardziej staje się tenże zmuszonym i uzdolnionym do podjęcia walki z kapitalizmem. Wypieranie indywidualnej produkcji czyni także i własność prywatną coraz bardziej zbędną i szkodliwą, a równocześnie wytwarzają się konieczne duchowe i materjalne warunki nowych form produkcji spółdzielczej na podstawie społecznej własności środków produkcji. Zarazem przychodzi proletarjat do świadomości, że musi ten rozwój popierać i przyśpieszać i że przejście środków pracy na własność wspólną całego ludu musi być celem, a zdobycie władzy politycznej środkiem jego walki o oswobodzenie klasy robotniczej. Jedynie proletarjat uświadomiony klasowo i zorganizowany do walki klasowej może być bojownikiem tego koniecznego rozwoju. Zorganizować proletarjat, natchnąć go świadomością swego położenia i swego zadania, wyrobić i utrzymać w nim duchową i fizyczną zdolność do walki — jest przeto właściwym programem socjalno-demokratycznej partji robotniczej w Austrji, dla przeprowadzenia którego posługuje się ona wszelkiemi środkami, prowadzącemi do celu, a zgodnemi z naturalnym poczuciem prawa u ludu.

Socjalno - demokratyczna partja robotnicza w Austrji broni we wszystkich kwestjach politycznych i ekonomicznych zawsze klasowego interesu proletarjatu i energicznie przeciwdziała

wszelkiemu zaciemnianiu i osłanianiu sprzeczności klasowych, jakoteż wyzyskiwaniu robotników na korzyść stronnictw burżuazyjnych.

Socjalno-demokratyczna partja robotnicza w Austrji jest partją międzynarodową; potępia przywileje narodów taksamo, jak przywileje urodzenia i płci, własności i pochodzenia i oświadcza, że walka z wyzyskiem musi być międzynarodową, jak sam wyzysk. Potępia i zwalcza wszelkie ograniczenia swobodnego wygłaszania myśli, jakoteż wszelką narzuconą opiekę państwa i kościoła. Dąży do ustawowej ochrony stopy życiowej klas pracujących i walczy o zdobycie dla proletarjatu możliwie jaknajwiększego wpływu na wszystkich polach życia publicznego.

Wychodząc z tych zasad, stawia austrjacka socjalna demokracja na razie następujące żądania:

1. Powszechne, równe, bezpośrednie i tajne prawo głosowania w państwie, kraju i gminie dla wszystkich obywateli państwa bez różnicy płci, począwszy od 20 roku życia; system proporcjonalny; przeprowadzenie wyborów w ustawowym dniu spoczynku; trzyletnie okresy prawodawcze; djety dla posłów.

2. Bezpośrednie ustawodawstwo ludowe z prawem stawiania i odrzucania wniosków; prawo stanowienia o sobie i samorząd ludu w państwie, kraju i gminie.

3. Zniesienie wszelkich ustaw, krępujących swobodne wyrażanie przekonań; w szczególności zaprowadzenie zupełnej wolności prasy, zniesienie postępowania objektywnego i zakazu kolportaży; zniesienie wszelkich ustaw, krępujących wolność zgromadzeń i stowarzyszeń.

4. Zniesienie ograniczeń, krępujących wolność przesiedlania się, w szczególności zniesienie ustaw o szupaśnictwie i włóczęgostwie.

5. Stworzenie i przepowadzenie ustawy, któraby nakładała surowe kary na urzędników, krzywdzących prawa polityczne jednostki lub stowarzyszeń.

6. Zapewnienie niezawisłości sądów; bezpłatny wymiar sprawiedliwości i bezpłatna pomoc prawna, odszkodowanie dla niewinnie uwięzionych i zasądzonych; wybór sędziów przysięgłych zapomocą powszechnego, równego i tajnego prawa głosowania. Podporządkowanie wszystkich obywateli państwa pod zwyczajne ustawy i zwyczajne sądownictwo. Zniesienie kary śmierci.

7. Państwowa i gminna organizacja służby zdrowia; bezpłatna pomoc lekarska i bezpłatne dostarczanie lekarstw.

8. Uznanie religji za rzecz prywatną; oddzielenie kościoła od państwa i uznanie wszelkich kościelnych i religijnych związków za stowarzyszenia prywatne, które sprawy swe samodzielnie załatwiają; obowiązkowe śluby cywilne.

9. Obowiązkowa bezpłatna i świecka szkoła, odpowiadająca w zupełności potrzebom i rozwojowi poszczególnych narodów; bezpłatne środki naukowe i bezpłatne utrzymanie w szkołach ludowych dla wszystkich dzieci, jakoteż dla tych uczniów wyższych zakładów naukowych, którzy są uzdolnieni do dalszego kształcenia się.

10. Zastąpienie wszystkich pośrednich podatków i opłat przez stopniowo wzrastające podatki od dochodów, majątków i spadków.

11. Zastąpienie wojska stałego przez milicję; wychowanie w kierunku powszechnego uzdolnienia do noszenia broni; powszechne uzbrojenie ludowe; rozstrzyganie co do pokoju i wojny przez reprezentację ludu.

12. Usunięcie wszelkich ustaw, które upośledzają kobietę wobec mężczyzny w stosunkach publiczno-prawnych i prywatno-prawnych.

13. Uwolnienie robotniczych stowarzyszeń gospodarczych od wszelkich ciężarów i ograniczeń, krępujących ich działalność.

Jako minimum ochrony robotniczej stawia socjalna demokracja w Austrji następujące żądania:

1. Zupełna swoboda koalicji; prawne uznanie organizacji zawodowej; ustawowe równouprawnienie robotników rolnych przez zniesienie ordynacji służbowej.

2. Ośmiogodzinny maksymalny dzień roboczy bez wyjątków i bez zastrzeżeń.

3. Zakaz pracy nocnej z wyjątkiem tych zawodów, których techniczna natura nie dopuszcza przerwy; pracy nocnej kobiet i młodocianych robotników należy jednak bez wyjątku zabronić.

4. Zupełny spoczynek niedzielny, wynoszący conajmniej 36 godzin.

5. Ścisłe przeprowadzenie zakazu pracy dzieci niżej lat 14; dostateczne ustawy ochronne dla uczniów i robotników młodocianych.

6. Zakaz pracy kobiet w tych zawodach, które wpływają szczególnie szkodliwie na organizm kobiecy.

Wszystkie te postanowienia mają się odnosić do przedsiębiorstw wszelkich rodzajów i rozmiarów (wielki przemysł, przemysł przewozowy, rzemiosło, handel, przemysł domowy, rolnictwo i leśnictwo).

Stworzenie inspektoratu przemysłowego; powiększenie liczby inspektorów i nadanie im władzy wykonawczej; organizacje robotnicze mają brać udział w kontroli nad przeprowadzeniem ustawodawstwa ochronnego przez inspektorów obojga płci, przez nie wybieranych.

Wykroczenia przedsiębiorców przeciw usta-

wom ochronnym powinny podlegać surowym karom, bez zamiany na grzywnę pieniężną.

Ubezpieczenie robotników należy poddać gruntownej reformie przez zaprowadzenie ogólnego ubezpieczenia na starość i na wypadek niezdolności do pracy, jakoteż zaopatrzenie wdów i sierót, oraz zorganizować je jednolicie, zapewniając zupełny samorząd ubezpieczonym.

PROGRAM NARODOWOŚCIOWY

PARTJI SOCJALNO-DEMOKRATYCZNEJ W AUSTRJI,

uchwalony na kongresie ogólnym w Bernie r. 1899.

Ponieważ narodowe walki w Austrji paraliżują wszelki polityczny postęp i kulturalny rozwój ludów, ponieważ walki te w pierwszym rzędzie wypływają z politycznego zacofania naszych publicznych instytucji i ponieważ w szczególności przewlekanie walki narodowej jest środkiem, zapomocą którego klasy rządzące zabezpieczają sobie panowanie i przeszkadzają silnemu ujawnieniu się istotnych interesów ludowych — oświadcza partja:

Ostateczne uregulowanie kwestji narodowościowej i językowej w Austrji w myśl równego prawa, równouprawnienia i rozsądku jest przedewszystkim żądaniem kulturalnym i dlatego interesem żywotnym proletarjatu;

jest ono możliwe jedynie w prawdziwie demokratycznym ustroju, opartym na powszechnym, równym i bezpośrednim prawie wyborczym, w którym są usunięte wszystkie feudalne przywileje w państwie i w krajach, albowiem dopiero w takim ustroju mogą dojść do głosu klasy pracujące, które są w rzeczywistości żywiołami utrzymującemi państwo i społeczeństwo;

rozwój narodowych właściwości wszystkich ludów w Austrji jest możliwy jedynie na podstawie równego prawa i przy unikaniu wszelkiego ucisku, dlatego też przedewszystkim należy usunąć wszelki biurokratyczno-państwowy centralizm, równie jak feudalne przywileje krajów;
Na tych założeniach i to wyłącznie na nich da się w Austrji w miejsce zatargów narodowych zaprowadzić porządek narodowościowy, a mianowicie za uznaniem następujących przewodnich zasad:

1. Austrję należy przekształcić na demokratyczne narodowościowe państwo związkowe.

2. W miejsce historycznych krajów koronnych mają zostać utworzone narodowo rozgraniczone ciała autonomiczne, których ustawodawstwo i administrację sprawowałyby rady narodów, wybierane na podstawie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa głosowania.

3. Wszystkie terytorja autonomiczne tegosamego narodu tworzą jednolity związek narodowy, który swe sprawy narodowe załatwia zupełnie autonomicznie.

4. Prawa mniejszości narodowych chroni osobna ustawa, którą ma uchwalić parlament.

5. Nie uznajemy żadnego narodowego przywileju i dlatego odrzucamy żądanie języka państwowego; o ile potrzebnym jest język pośredniczący, to rozstrzygnie parlament.

Z ustawy o zgromadzeniach.

Zgromadzenia ludowe w lokalu zamkniętym.

§ 2. Kto chce zwołać zgromadzenie ludowe, lub wogóle przystępne dla wszystkich, a więc nietylko ograniczone na zaproszonych gości zebranie, powinien przynajmniej na trzy dni przed odbyciem tegoż zawiadomić władzę o celu, miejscu i czasie zgromadzenia. Władza powinna poświadczyć natychmiast, że odebrała to zawiadomienie.

Uwaga A. Władzami temi są w Krakowie i we Lwowie dyrekcje policji, w Opawie i Czerniowcach rządy krajowe, w miastach z osobnym statutem (np. Bielsko) magistrat, we wszystkich innych miastach starostwo.

Uwaga B. Poświadczenie wspomniane w tym paragrafie wydaje dziennik podawczy na odpisie podania (rubrum Rozp. ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 21 listopada 1857 l. 5221).

Uwaga C. Jeżeli pomiędzy czasem wniesienia podania do władzy a terminem wyznaczonym dla odbyć się mającego zgromadzenia jest różnica pełnych trzech dni (72 godzin), natenczas podanie zostało na czas wniesione. Rozp. min. spr. wewn. z 3 marca 1890 l. 23082. (Przepis ten nie dotyczy zgromadzeń stowarzyszenia, dla których wystarczy, jeżeli podanie wniesiono 24 godzin wcześniej).

Uwaga D. Stosownie do rozporządzenia min. finansów z 27 sierpnia 1868 doniesienie o zgromadzeniu publicznem ma być zaopatrzone stemplem na 1 kor. (Zgromadzenia stowarzyszenia są wolne od stempla).

Uwaga E. Na zgromadzeniu publicznym, dostępnym dla każdego, nie można przedsiębrać żadnych wyborów, ani też żadnych funkcji nikomu powierzać.

Zgromadzenia ludowe za zaproszeniami.

Uwaga F. Zgromadzenia za zaproszeniami mogą się odbyć w każdej chwili bez zawiadomienia policji lub starostwa; zapraszający atoli powinien spisać sobie nazwiska wszystkich zaproszonych i na żądanie okazać je reprezentantowi władzy.

Zgromadzenie ludowe pod gołym niebem.

§ 3. Do odbycia zgromadzenia pod gołym niebem potrzeba poprzedniego przyzwolenia władzy. O przyzwolenie starać się mają ci, którzy takie zgromadzenie urządzają, a tak w prośbie jak i pozwoleniu powinien być oznaczony cel, miejsce i czas zgromadzenia. To samo dotyczy pochodów publicznych, przyczym należy oznaczyć kierunek pochodu. Jeżeli władza odmawia przyzwolenia, to ma uczynić to pisemnie z wyszczególnieniem powodów.

Zakazywanie zgromadzeń.

§ 6. Władza może zakazać wszelkich zgromadzeń, które się sprzeciwiają ustawom karnym lub narażają publiczne bezpieczeństwo i dobro.

Uwaga A. Władza może zakazać tylko wtedy zgromadzenie, jeżeli posiada fakta i dowody, że rzeczywiście odbycie tegoż wywołałoby jakieś rozruchy i nieporządki. Przypuszczenia i domniemania nie wystarczają. (Orzeczenie trybunału państwa z dnia 30 kwietnia 1875 l. 116, oraz z 8 kwietnia 1886 l. 48).

Uwaga B. Jeśli poprzednio nie zaszły wypadki i zdarzenia z winy robotników, uzasadniające obawę o bezpieczeństwo publiczne, tedy nie wolno zakazać zgromadzenia robotniczego. (Por. orz. tryb. państwa z dnia 11 czerwca 1881 l. 120).

Uwaga C. Nie jest dostatecznym powodem zakazu odbycia zgromadzenia pod gołym niebem, że na owym mają uczestnicy zaprotestować przeciw pewnemu rozporządzeniu ministerjalnemu, oraz, że podobne zgromadzenia w innych powiatach zostały rozwiązane lub zakazane.

Wnoszenie rekursu.

§ 18. Od wszystkich zarządzeń władzy niższej można się odwołać w dniach 8 do władzy krajowej, a od orzeczenia takowej do ministerstwa spraw wewnętrznych.

Kary za naruszenie ustawy o zgromadzeniach.

§ 19. Naruszenia tej ustawy, o ile nie podpadają przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą w sądach jako przekroczenia aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 400 koron.

Dodatek.

Podanie o zgromadzenie publiczne.

Zwołując zgromadzenie publiczne należy przedewszystkim postarać się o odpowiedni lokal i o referentów, a następnie wnieść do odpowiedniej władzy (patrz § 2, uwaga A.) podanie w następującej formie, zaopatrzone stemplem za 1 koronę.

Świetne c. k. Starostwo!

Niniejszym zawiadamiam, iż we czwartek dnia 1 maja 1912 odbędzie się w lokalu towarzystwa „Siła“ o godzinie 10 rano publiczne ludowe zgromadzenie z następującym porządkiem dziennym:

1) Ośm godzin pracy.
2) Powszechne prawo wyborcze.
3) Sprawy chłopskie.

Równocześnie upraszam o pozwolenie rozlepienia afiszów, zwołujących to zgromadzenie.

Wieliczka, dnia 27 kwietnia 1912.

Józef Kowal,
robotnik murarski w Wieliczce.

Na stronie zewnętrznej podania:

Świetne c. k. Starostwo w Wieliczce.

Józef Kowal, robotnik murarski, zamieszkały w Wieliczce, ul, Mickiewecza l. 6.

donosi o mającym się odbyć zgromadzeniu.

Podanie o zgromadzenie pod gołym niebem.

Podanie o zgromadzenie pod gołym niebem ma być w następującej formie napi-ane i również zaopatrzone w stempel za 1 koronę.

Świetna c. k. Dyrekcjo Policji!

Niniejszym upraszam o pozwolenie na odbycie publicznego ludowego zgromadzenia na

Rynku głównym koło pomnika A. Mickiewicza, które się ma odbyć tamże pod gołym niebem dnia 1 maja 1912 r., o godzinie 10 rano z następującym porządkiem dziennym:

1) Powszechne, równe i bezpośrednie prawo głosowania.

2) Sprawy chłopskie.

Niżej podpisany obowiązuje się osobiście dbać o utrzymanie spokoju i porządku publicznego i w tym celu postara się o utworzenie odpowiedniej straży porządku. Równocześnie upraszam o zezwolenie rozlepienia afiszów, zwołujących to zgromadzenie.

Kraków, dnia 27 kwietnia 1912.

Jan Oliński
robotnik szewski

Na stronie zewnętrznej podania:

Świetna c. k. Dyrekcja Policji
w Krakowie.

Jan Oliński, robotnik szewski, zamieszkały Krakowie, ul Szewska l. 7.

Wnosi o zezwolenie na odbycie zgromadzenia pod gołym niebem.

Zgromadzenie poufne.

Na zasadzie § 2. ust. o zgrom. dozwolone są zgromadzenia bez uwiadomienia władzy „ograniczone na zaproszonych gości“.

Zgromadzenie takie wolno zwołać każdemu, gdziekolwiek, z jakimkolwiek porządkiem dzien-

nym i każdej chwili. W tym celu chcący zwołać zgromadzenie poufne musi wystawić każdemu z zaproszonych gości zaproszenie tej treści:

L. p.............

Zaproszenie na poufne zebranie

dla tow. M. N., które się odbędzie dnia 1 maja 1912 r. o godzinie 10 rano w lokalu stowarzyszenia „Siła“ w Krakowie, Mały Rynek.

Kraków, dnia 30 kwietnia 1912.

(Podpis zwołującego).

Uwaga: Zgromadzenie to zwołanym zostaje na podstawie § 2. ust. o zgrom. Wstęp zatem dozwolony tylko za okazaniem niniejszego zaproszenia. Zaproszenia tego nie wolno dawać osobie drugiej.

Na zaproszeniu na poufne zebranie musi być więc dokładnie podane imię i nazwisko gościa, mającego wziąść udział w zebraniu, czas i miejsce zgromadzenia. Nadto każde zaproszenie musi być zaopatrzone w liczbę bieżącą, zgadzającą się dokładnie z liczbą listy zaproszonych gości. Zapraszający mianowicie musi mieć przy sobie dokładny, ponumerowany spis zaproszonych. Jeżeli więc np. Izydor Kowalski ma zaproszenie l. 1, to i w spisie musi on być wpisanym pod l 1.

Na zgromadzenie poufne władza niema prawa wysyłać delegata, wolno jej jednakowoż przyjść i skontrolować, czy każdy z obecnych ma za-

proszenie, czy liczby listy i zaproszeń zgadzają się ze sobą i wkońcu, wedle najnowszej interpretacji władz administracyjnych, czy zwołujący zna osobiście zaproszonych gości. Należy zatym baczyć, aby zwołujący znał dokładnie imię i nazwisko wszystkich zaproszonych. Zwracamy jednak uwagę, że takie tłómaczenie ustawy jest wcale dowolne i że sądy n. p. regularnie uwalniają tych, których władze polityczne pociągają do odpowiedzialności za niestosowanie się do tych wymagań.

Ażeby uchronić się przed samowolą władz administracyjnych, może więcej osób zapraszać na zgromadzenie, a w ten sposób wszyscy zapraszający będą znać obecnych na zgromadzeniu.

Urzędnik, który przyjdzie celem przeprowadzenia urzędowej kontroli, niema prawa dopytywać się, jakim jest przedmiot obrad zebrania. ani też kto mówił, lecz powinien natychmiast po dokonanej kontroli opuścić lokal zgromadzenia. Listy obecnych lub zaproszeń również zabierać mu nie wolno.

Wszystkie rekursy wnoszone z powodu zakazów zgromadzeń lub rozwiązania takowych, mają być opatrzone stemplem za 1 koronę.

Organizacje centralne w Austrji.

Państwowy sekretarjat komisji zawodowej: Antoni Hueber, Wiedeń IV, Mariahilferstrasse 89 a.

Centrale:

Browarnicy, Wiedeń V/2, Christoffgasse 6.
Budowlani pomocnicy, Wiedeń VI/2, Liniengasse 25.
Ceglarze, Inzerdorf k. Wiednia, Triesterstrasse 49.
Cieśle, Wiedeń VI/2, Bürgerspitalgasse 17.
Cukiernicy, Wiedeń VI/2, Gumpendorferstrasse 89.
Drukarze, Wiedeń VII/1, Zieglergasse 25, 4, St. II/33.
Drukarscy pomocnicy, Wiedeń VII/1, Zieglergasse 25.
Drzewni, Wiedeń VI/1, Margarethenstrasse 112.
Fryzjerzy, Wiedeń VI/2, Königseggasse 10.
Garbarze, Wiedeń XII/I, Grieshofgasse 5.
Giserzy, Wiedeń VIII/2, Lerchenfeldergürtel 58.
Górnicy, Turn koło Cieplic, Kaiserstrasse 128.
Handlowcy, Wiedeń I/1, Werderthorgasse 9.
Introligatorzy, Wiedeń V/1, Rüdigergasse 5.
Kamieniarze, Wiedeń VI/2, Schmalzhofgasse 17.
Kapelusznicy, Wiedeń VII/2, Lerchengasse 13.
Kielnerzy, Wiedeń VI/2, Gumpendorferstrasse 89.
Kolejarze, Wiedeń V/1, Zentagasse 5.
Krawcy, Wiedeń V/1, Gumpendorferstrasse 89.
Kuśnierze, Wiedeń VII/1, Neubaugasse 5 „zur Glocke".
Litografowie, Wiedeń VII/1, Zieglergasse 25 I. (Senefelder Bund).
Malarze, Wiedeń VIII/2, Krottenthalergasse 10.
Maszyniści, Wiedeń XXI/1, Andreas-Hofergasse 10.
Metalowcy, Wiedeń V/2, Kohlgasse 27.
Młynarze, Szwechat koło Wiednia I Beer.
Modeliści, Wiedeń VI/2, Webgasse 17, Gasthaus.
Murarze, Wiedeń XII/3, Nenstiftgasse 68.
Rękawicznicy, Praga I, Karpfengasse 56, Herman Stolc.

Robot. chemiczni, Wiedeń VI/1, Gumpendorferstrasse 62.
Rob. sceniczni, Wiedeń VI/1, Dreihufeisengasse 11-
Rymarze i siodlarze, L. Pauls, Wiedeń V/2, Schönbrunnerstrasse 75.
Rzeźbiarze, F. Wöhl, Wiedeń XVI/1, Thalhaimergasse 33 II/36.
Szewcy, Wiedeń VI/2, Königseggasse 10.
Tkacze, Wiedeń VI/2, Schmalzhofgasse 17.
Tokarze, Wiedeń VII/1, Kaisestrasse 50.
Tragarze, Wiedeń VI/2, Webgasse 25.
Tytoniowi, Wiedeń XVI, Kreitnergasse 17 (Arbeiterheim) per I. Pattermann.

Organizacye centralne zagranicą.

Międzynarodowy sekretarz zawodowych centrali: E. Legien, Berlin, S. O. 16, Engel Ufer 15.
Międzynarodowy sekretarz socyalno-demokratycznych partji robotniczych wszystkich krajów: Camile Huysmans, Maison du Peuple, Bruxelles.

Anglja, General Federation of Trade Unions, London E. C. 168—170 Temple Chambers, Temple Avenue.
Argientyna, Hector Mattai, Federation Obrera Argentina, Buenos-Aires, Saranti 896.
Australja:

a) Nowa Południowa Walia: Sam. Smith, Court of Arbitration, Sidney, Members Chambers-King Street (N. S. W.).
b) Queensland: A. Hinchcliffe, Trades Hall, Brisbane (Queensland).
c) Połudn. Australia: S. F. Wallis, Trades Hall, Grote Street, Adelaide (South Australia).
d) Wiktorya: St. Barker, Trades Hall, Lygon Street, Carlton (Victoria).

Belgja, J. Bergmans, Commission Syndicale, Bruksella, Rue Joseph Stevens (Maison du Peuple).
Bulgarja, II. Jannauloff, Centralkommision der Gewerkschaften Bulgariens, Sofia, Ul. Maria Louisa 45.
Danja, C. M. Olsen, De Samvirkende Fagforbund i Danmark, Kopenhaga K. Nörre Farimagsgade 7. 1 Sal.
Finlandja, K. Wartiainen, Ahtola, Helsingfors, Finlandja.
Francja, V. Griffuelhes, Confédération générale du Travail, Paryż 33, Rue de la Grange-aux Belles.
Hiszpanja, Vincente Barrio, Union general de Tabajadores, Madryt, Relatores 24.
Japonja, G. Yamane, Kingsley Hall, Kanda, Tokio.
Niemcy, E. Legien, Generalkommission der Geworkschaften Deutschlands, Berlin SO. 16, Engelufer 15.
Niderlandy, Nederlandsch-Verbond van Vakvereenigingen, I. Onedgeest, Amsterdam, Reguliersgracht 80.
Norwegja, Arbejdernes fagl, Landsorganisation, Christiania, Ole 6, Lian Folkets-Hus.
Serbja, G. Pavitsevits, Centralverband der Gewerkschaften Serbiens, Belgrad, Radniczke Novine.
Szwecja, H. Lindqvist, Landssecretariatet, Sztokholm, Folkets Hus, Barnhusgatan 14.
Szwajcarja, Sekretariat des Schweizer Gewerkschaftsbundes, Bern, Lilienweg 20.
Stany Zjednoczone, Sam. Gompers, American Federation of Labor, Waszyngton D. C., 423—425 G. Street N. W.
Węgry, Jaszai Samu, Ungarländischer Gewerkschaftsrat, Budapeszt II, Bérkocsis-utcza 11.
Włochy, Confederazione de lavoro, Turyn, Corso Siccardi 12.

Ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków.

Ubezpieczeniem tym zajmują się w Austrji terytorjalne zakłady ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, których jest siedm, mianowicie: dla Austrji Dolnej we Wiedniu, dla Austrji Górnej, Tyrolu i Przedarulanji w Salzburgu, dla Styrji i Karyntji w Grazu, dla Czech w Pradze, dla Moraw i Śląska w Bernie, dla Galicji i Bukowiny we Lwowie, dla Pobrzeża, Krainy i Dalmacji w Trjeście. — Ubezpieczenie jest nieosobiste, każdy robotnik jest z chwilą wstąpienia do pracy ubezpieczony; osobistego zgłoszenia nie potrzebuje.

Odszkodowanie po nieszczęśliwym wypadku, który miał większe następstwa, oblicza się według stopnia utraty zdolności do pracy. Ta utrata ma być oceniona procentowo przez lekarzy, którzy są urzędnikami zakładu.

Przy zupełnej (100%) niezdolności do pracy wydaje się jako najwyższą rentę 60% danego zarobku rocznego. Według tegoż oblicza się renta częściowa, która ma wynosić najwyżej 50% zarobku rocznego. Te zobowiązania Zakładu rozpoczynają się, skoro tylko okres choroby przekracza 4 tygodnie. Renty są wypłacane z góry za miesiąc po ściągnięciu informacji ze strony Zakładu, co zwykle trwa 8 do 10 tygodni. W ciągu leczenia uszkodzony otrzymuje określony zasiłek od swojej kasy chorych i przez ten okres otrzymuje on t. zw. leczniczą 60% rentę (*Heilverfahrens-*

rente). Jeśli dzienny zasiłek z kasy chorych jest mniejszy niż ta renta, wypłaca się różnicę.

Po wypadku śmiertelnym pozostałym krewnym również wypłaca się rentę, mianowicie: wdowie 20%, dziecku ślubnemu 15%, dziecku nieślubnemu 10%, jednak wszystkie te renty nie mogą przekroczyć 50%. W razie powtórnego wyjścia zamąż, wdowa otrzymuje trzykrotną roczną rentę, jako ostateczne odszkodowanie. Również mogą otrzymać rentę (20%) rodzice lub dziadek i babka. Pretensje do przedsiębiorcy poszkodowany może mieć tylko wówczas, jeśli ten ostatni rozmyślnie (*vorsetzlich*) spowodował nieszczęśliwy wypadek; udowodnienie tego jest jednak straszliwie trudne.

Decyzje Zakładu są zaskarżalne do sądu polubownego Zakładu; ten jednak wydaje wyrok ostateczny.

W rok po nieszczęśliwym wypadku są pretensje poszkodowanego spóźnione.

Zakład jest kierowany przez Zarząd, który się składa w równych częściach z wybrańców robotników i przedsiębiorców, oraz osób, przez rząd wyznaczonych. Finansowy stan Zakładów jest opłakany.

* * *

Jak zabezpieczyć sobie rentę od nieszczęśliwego wypadku?

Każdy, nawet najmniejszy nieszczęśliwy wypadek musi być zakomunikowany przedsiębiorcy (majstrowi itd.). Nigdy nie można wiedzieć, jakie następstwa będą miały nawet najmniejsze skaleczenia. Koniecznym jest także natychmiast zabezpieczyć sobie świadków wypadku oraz zanotować ich nazwiska i adresy (oraz adresy ro-

dzinne). Wielokrotnie zdarzało się, że małe, niewidoczne zadraśnięcia skóry pociągnęły za sobą amputację palców, rąk, nóg a nawet śmierć. Poleca się, aby przez zapytanie Zakładu upewnić się, czy istotnie przedsiębiorca zameldował wypadek.

Jeśli zameldowanie nastąpiło, w takim razie uszkodzony musi oczekiwać rezultatu informowania się ze strony Zakładu. W razie wezwania do Zakładu, do władz lub do lekarza, należy natychmiast wezwaniu zadośćuczynić. Od Zakładu uszkodzony otrzymuje następnie wyrok na piśmie. Przeciw wyrokowi, jeśli ten zawiera odmowę lub przyznanie niedostatecznej renty, wolno wnieść w ciągu roku skargę do sądu polubownego odnośnego Zakładu. Takie skargi najlepiej jest wnosić ustnie samemu, do sądu polubownego lub też do sądu obwodowego w miejscu zamieszkania uszkodzonego, który to sąd jest zobowiązany przyjmować podobne skargi protokolarne. Skargi te są wolne od stempla.

Sądy polubowne rostrzygają w instancji ostatecznej, Jeśli stan pobierającego rentę doznał pogorszenia, ma on to natychmiast zameldować Zakładowi i dopiero po wyroku odmownym ma odwołać się do sądu polubownego. Również w razie zmniejszenia lub przerwania renty należy odwołać się do sądu polubownego.

We wszystkich wypadkach związki zawodowe udzielają członkom pomocy prawnej.

W razie żądania podniesienia renty, kiedy to sąd badającego lekarza Zakładu jest miarodajnym, pomoc prawnika, który jest profanem w sprawach lekarskich, zazwyczaj niema znaczenia.

Ze statystyki zawodowej.

Międzynarodówka zawodowa.

(Z wydanego w roku 1911 sprawozdania międzynarodowego sekretarjatu zawodow. za r. 1909), liczba zawodowo zorganizowanych robotników wynosiła według poszczególnych krajów:

	1909	1908
Niemcy	2,447.578	2,382.401
Anglja	2,406.746	2,406.746
Stany Zjednoczone . . .	1,710.433	1,588.005
Francja	977.350	294.918
Włochy	783.538	546.650
Austrja	455.401	482.279
Szwecja	148.649	219.000
Holandja	145.000	128.845
Belgja	138.928	147.058
Danja	121.295	120.850
Szwajcarja	112.613	113.800
Węgry	85.266	102.054
Norwegja	44.223	48.157
Hiszpanja	40.984	44.912
Finlandja	24.928	24.009
Bulgarja	18.753	12.933
Rumunja	8.515	?
Bośnia i Hercegowina .	4.470	3.997
Serbja	4.462	3.238
Kroacja	4.361	4.520

Razem w wymienionych 20 krajach 9,583.493 zorganizowanych w roku 1909 wobec 68,69.843

w r. 1908. Jeżeli doliczyć Australję z jej ćwierć miljona zorganizowanych zawodowo, Argientynę i t. d., to otrzymamy (jako minimalną) liczbę zorganizowanych zawodowo robotników na całym świecie — **dziesięć miljonów.**

Finansowe sprawozdania nadesłały nie wszystkie związki. W 15 krajach, które dostarczyły sprawozdań, miały związki dochodu rocznego około 150 miljonów koron.

Statystyka austrjackich związków zawodowych.

Ogólna liczba członków, należących do centrali wiedeńskiej, wynosiła w r. 1910 — **400.565** wobec 415.256 w r. 1909. Spadek ten tłumaczy się działalnością czeskich separatystów, którzy podają liczbę członków swojej (praskiej) centrali na 70.000. Zmniejszenie się liczby członków głównie przypada na „Unję górniczą“ — 28.352 czł. w r. 1909, a 17.506 w r. 1910.

Liczba członków według krajów.

	Liczba członków	Procent
Wiedeń	141.724	35·39
Dolna Austrja	27.867	6·96
Czechy	94.835	23·68
Bukowina	1.575	0·39
Dalmacja	756	0·18
Galicja	**16.923**	**4·23**
Istrja	8.424	2·10
Karyntja	6.283	1·57
Kraina	3.145	0·79
Do przeniesienia . .	301.532	75·29

	Liczba członków	Procent
Z przeniesienia . .	301.532	75·29
Morawy	30.987	7·73
Austrja Górna	10.585	2·64
Solnogród	4.799	1·20
Śląsk	18.573	4·63
Styrja	24.067	6·00
Tyrol	9.479	2·37
Zagranica	543	6·14
Razem . .	**400.565**	100·00

W tej liczbie 54 związków centralnych, 24 lokalnych, 4193 grup miejscowych oraz **42.607** zorganizowanych **kobiet.**

Finanse związków.

W r. 1910 wszystkie związki zawodowe miały razem 8,604.176 kor. dochodu; ich wydatki zaś wynosiły 8,023.738. Obecnie stan majątkowy wynosi **3,530.436 kor.**

Wydano w r. 1910 na zapomogi strajkującym i wydalonym z pracy 902.669 kor.; dla podróżujących 193.374 kor.; na bezrobotnych 1,334.720 kor.; dla chorych, inwalidów, na pogrzeby etc. 1,373.636; na pomoc w nieszczęśliwych wypadkach 485.163. Razem wydano na zapomogi (nie wliczając zapomóg strejkującym) 3,386.893 kor. W okresie dziesięcioletnim (1901—1910) wydano w tenże sposób (bez zapomóg strejkowych) **22 1/3 mil. kor.**

Pozatym wydano na pomoc prawną 149.099 kor. Na cele oświatowe 231.634 kor. etc. Roczna

nadwyżka dochodów nad rozchodami w r. 1910 wynosiła 580.000 kor. (wobec 262.000 w r. 1909).

Wsparcia.

Z austrjackich związków zawodowych następujące wydały wsparć więcej niż 5 kor. na rok i członka:

	Kor.
Drukarze	55·40
Kapelusznicy	34·99
Litografi	29·54
Pracownicy Kas chorych	22·69
Kuśnierze	18·35
Piekarze	14·08
Drzewni	13·43
Skórnicy	13·09
Gazeciarscy	12·79
Metalowcy	10·77
Malarze	10·75
Szklarze	10·70
Pomocnicy drukarscy	9·62
Rzeźbiarze	9·54
Introligatorzy	9·26
Maszyniści	9·25
Skórnicy galanteryjni	8·56
Giserzy	8·28
Krawcy	8·16
Ajenci handlowi	7·97
Porcelanowi	7·85
Siodlarze	7·70
Ceramiczni	7·67
Szewcy	7·15
Cukiernicy	6·36

	Kor.
Tytoniowi	6·15
Transportowi	5 97
Złotnicy	5·71
Murarze	5·49
Chemiczni	5·48
Górnicy	5·44
Przędzalnicy i tkacze	5·30

Prasa zawodowa.

Prasa zawodowa w Austrji (przeważnie tygodniki lub dwutygodniki) w r. 1910 wynosiła razem **108** pism, czyli według narodowości:

Pısma niemieckie	51
„ czeskie	34
„ polskie	11
„ włoskie	6
„ słoweńskie	4
„ ukraińskie	2
Razem . .	108

Ilość zorganizowanych według zawodów.

Największą liczbę zorganizowanych w Austrji wykazują następujące zawody:

	liczba zorg.	liczba grup
Kolejarze	56.558	254
Metalowi	51.000	282
Przemysł włóknisty	38.950	314

	liczba zorg.	liczba grup
Drzewni	29·278	299
Budowlani	23·023	289
Górnicy	17·506	285
Handlowcy	14·996	67
Drukarze i odlew. czcionek.	14·982	77 filji
Chemiczni	12·971	190
Transportowi	10·309	178
Browarnicy	10·169	151
Tytoniowi	8·643	31
Giserzy	8·024	97
Piekarze	7·828	114
Krawcy	7·258	120
Cieśle	6·969	185
Szklarze	5·762	105
Kamieniarze	5·649	100
Malarze	5·334	102
Porcelanowi	4·967	58

Statystyka związków zawodowych w Galicji.

Rozwój ruchu zawodowego w Galicji przedstawia się jak następuje:

1904	5.915
1905	8.017
1906	12.805
1907	12.566
1908	16.079
1909	15.500
1910	16.923

Spadek w r. 1909 został spowodowany wyłączeniem zorganizowanych w organizacjach krajowych. Obecnie poza 16.923 rob. w org. cen-

tralnych mamy jeszcze ponad 1500 w organizacjach krajowych i lokalnych. Razem więc **18½** tys. zorganizowanych. W liczbie 16.923 jest zorganizowanych zawodowo kobiet **1317**.

Liczba zorganizowan. w Galicji według zawodów.

W Galicji największą liczbę zorganizowanych mają następujące związki:

	Liczba zorganizowanych	W tym kobiet	Procent robotników danego zawodu
Kolejarze	4739	—	8·38
Metalowcy	1593	—	3·12
Chemiczni	1386	64	10·68
Drzewni	1324	57	4·52
Drukarze i odl. czcionek	1027	—	6·86
Tytoniowi	961	689	11·12
Murarze	832	—	3·61
Krawcy	521	24	7·19
Piekarze	485	—	6·19
Przemysł włóknisty . .	474	90	1 22
Kamieniarze	396	—	7·01
Górnicy	356	—	2·04
Funkcjonarjusze ubezp. .	295	48	9·44
Malarze	288	—	5·39
Pomocnicy drukarscy . .	282	202	9·51
Cieśle	259	—	3·72
Introligatorzy	257	123	5·55
Ceramiczni	250	—	9·99
Handlowcy	242	—	1·62
Cukiernicy	165	—	14·33
Kelnerzy	150	—	13·23

Nasza prasa zawodowa.

TYTUŁ	Ile razy wychodzi na miesiąc	Nakład	ADRES
„Gazeta piekarska i cukiernicza“ .	1	1000	Lwów, Skarbkowska 16.
„Robotnik tkacki“	4	1200	Bielsko, plac na Blichu 2.
„Górnik“	4	3650	Mor. Ostrawa, ul. Zwierzyny 20.
„Robotnik w fabr. tytoniu“ . . .	1	1200	Wiedeń XVI, Kreitnergasse 31.
„Związkowiec“ (pom. drukarscy) .	1	700	Wiedeń VII, Seidengasse 15.
„Metalowiec“	4	2000	Kraków, Filipa 2.
„Kolejarz“	2	5800	Lwów, Gródecka 95. Administr.: Wiedeń V/I, Zentagasse 5.
„Głos kelnerów“	1	500	Kraków (obecnie zawieszony).
„Ognisko“ (drukarzy)	3	1450	Lwów, Piekarska 18.
„Robotnik budowlany“	2	1800	Lwów, Szumlańskiego 2; Deneka Michał.
„Robotnik drzewny“	2	1500	Kraków, Filipa 2.

Ogólny nakład 20.800 egz.

Statystyka robotniczych stowarzyszeń współdzielczych w Austrji i Galicji.

W Austrji w Centralnym Związku mieliśmy 338 stowarzyszeń spożywczych z liczbą członków 224.000 i obrotem rocznym 123,000.000 koron. Zysk tych konsumów wyniósł $9^1/2$ miljona kor. Separatyzm czeski spowodował wystąpienie 11 czeskich stowarzyszeń; przystąpiło natomiast do Centralnego Związku austrjacktch stowarzyszeń spożywczych nowych 18 stowarzyszeń. Dla członków-Polaków wydaje się miesięcznik *Zespolenie*, (Wiedeń, IX, Kolingasse 19).

W Galicji statystyka robotniczych stowarzyszeń współdzielczych przedstawia się jak następuje. Razem spółek robotniczych 40; z tego spożywczych (konsumów) 25, piekarń robotniczych 4, kas pożyczkowych 2, towarzystw budowy tanich mieszkań robotniczych 2, towarzystw budowy domu ludowego 4, krawiecka spółka wytwórcza 1, wyrąb mięsa 1, spółka nakładowa 1.

Konsumy galicyjskie w r. 1910 liczyły 3.000 członków i zakupiły towarów za przeszło 1,000.000 koron. Czysty zysk wynosił 20.000 kor., zapłacone udziały 55.000 kor., fundusz rezerwowy 15.000 kor. Stan bierny wynosi około 260.000 kor.; pokrycie — gotówka 16.000 kor., udzielone kredyty 55.000 kor., zapas towarów 90.000 kor.; inwentarz, nieruchomości etc. 100.000 kor.

Na pierwszym planie — N. Sącz: 335 członków i zakupno towarów w roku 1910 za 117.000 koron. Jasło 222 czł., Rzeszów 172 czł., Stryj 156 czł., Sanok 160 czł., Sucha 132 czł., Winniki 100 czł., Stebnik 90 czł., Lwów 259 czł., Zagórz 36 czł., Podgórze-Płaszów 105 czł., Dro-

hobycz 90 czł. Inne miasta mają mniej, niż 30.000 kor. zakupna.

Piekarnie robotnicze wypiekły pieczywa za 100.000 koron i miały czystego zysku 15.000 kor. 5 stowarzyszeń przystąpiło do Centrali wiedeńskiej, 11 zaś — do Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Praca i organizacje kobiet pracujących.

W Austrji wśród kobiet, samodzielnie pracujących jest 47%, wśród mężczyzn zaś — 63%. W Niemczech wśród kobiet, samodzielnie pracujących, było 18%, w roku zaś 1907 już 26%. Zarazem wobec niesłychanie nizkiej płacy rośnie prostytucja; w Wiedniu (według dra Drentelna) jest 30.000 prostytutek. Według dra Kankarewicza w Londynie faktycznie przypada 1 prostytutka na 9 rob., a w Paryżu na 14 rob. Według P. Hirscha ilość prostytutek rośnie w Berlinie 2 razy prędzej, niż ludność. Według dra Blaschko, na 100 prostytutek przypadało tam 43 byłych robotnic, a 51 służących.

Organizacje kobiet rozwijają się bardzo szybko. Niemiecka partyjna organizacja kobiet według sprawozdania na lipski zjazd (1908) liczyła 40.421 członkiń politycznie zorganizowanych. Pismo tej socjalistycznej organizacji — *Gleichheit* — liczyło 77.000 prenumeratorek. Liczba zawodowo zorganizowanych jest znacznie większa.

W Austrji zorganizowanych zawodowo kobiet jest 42.566, politycznie zaś 15.000. W Galicji zawodowo zorganizowanych — 1317 (najwięcej tytoniowych i pomocnic drukarskich). Dwutygodnik „Głos kobiet“ obsługuje rozwijające się organizacje robotnic na Śląsku i w Galicji (wychodzi w Boguminie).

Organizacje młodocianych.

Międzynarodówka młodocianych, której sekretarzem jest tow. Robert Danneberg, według minimalnych obliczeń posiadała w 1910 roku 120.910 członków. Z tego przypadało najwięcej na Niemcy, bo 50.000, na Szwecję 15.000, na Włochy 10.000, dalej na Belgję 8000 itd.

W Austrji Niemcy posiadali w roku 1910 195 grup z ogólną liczbą 8558 członków. Czwarta część członków należy do organizacji zawodowej. Wzrost dochodów: 6228 kor. w 1907 roku a 22 367 w roku 1910. Pismo *Der jugendliche Arbeiter* ma nakład 10.500 egzemplarzy. W Czechach liczba członków wynosi 8000. Pismo czeskie *Zbornik Mladeze* ma nakład ponad 4000. Obecnie założono jeszcze pismo włoskie: *La Gioventu Socialista* (dwutygodnik).

Robotnicze organizacje oświatowe.

Tak zwane „Komisje“ i „Wydziały“ oświatowe istnieją już prawie we wszystkich krajach i mają pokaźny budżet. Sama np. Szkoła partyjna w Berlinie pochłania rocznie 39.000 marek. W Austrji istnieje w Wiedniu *Arbeiterschule* wieczorna z kursem dwuletnim; pozatym w r. 1910 odbywały się całodzienne prace w Szkole partyjnej w Bodenbachu. Organizacją wykładów, bibljotek itd. w niemieckiej części Austrji zajmuje się partyjny *Unterrichtsausschuss* w Wiedniu, który wydaje bardzo ważne i dla Galicji pismo *Bildungsarbeit,* zawierające dyspozycje wykładów, programy i wskazówki. W samym Wiedniu w organizacjach oświatowych partyjnych mamy 87.000 członków a 52.000 kor. budżetu.

W Galicji partyjna praca oświatowa nie jest jeszcze zcentralizowana. Istnieją komisje

oświatowe we Lwowie, Krakowie i kilku miastach prowincjonalnych. Szkoły partyjne istnieją w Krakowie i we Lwowie.

W Galicji niezwykle płodną działalność rozwija Uniwersytet Ludowy im. Ad. Mickiewicza (Kraków, Szewska 16). Stamtąd towarzysze prowincjonalni mogą wypożyczać „bibljoteczki wędrowne“ lub wzorowe bibljoteczki im. J. Kwiatka, sprowadzać na prowincję referentów i zasięgać wszelakiej porady naukowej. Biuro urzęduje przez cały rok i chętnie udziela wszelakich wyjaśnień.

Co o nas mówią nasi wrogowie?

Oszczerstwo jest jednym z najważniejszych narzędzi walki u naszych przeciwników. Wszelakie kłamstwa i skandaliczne bajki są rozsiewane, szczególnie wśród mniej uświadomionych warstw z uporem żelaznym; z funduszów gadzinowych, zasilanych przez rząd i kapitalistów, powstają specjalne pisma i tysiące broszur oszczerczych. W Niemczech na wielką skalę działa „państwowy związek dla zwalczania socjalnej demokracji“, przezwany przez robotników „Związkiem państwowym łgarzy“ *(Reichslügenverband)*. Uczmy się tedy bronić przed oszczerstwami!

Socjaliści walczą z religją.

Najbardziej rozpowszechniony argument. Zajrzyjmy do programu. Powiedziano tam (p. 8); że socjaliści uważają religię za „rzecz prywatną“. Znaczy to, że wewnętrzny świat człowieka, jego dusza, jego wiara jest dla nas nietykalną. Żyd, mahometanin, czy chrześcijanin, każdemu zostawiamy zupełne prawo wierzyć, jak mu się podoba, jest to jego „prywatna rzecz“, tak samo jak jego np. zapatrywania na sztukę lub literaturę. Nikogo nie pytamy o wyznanie wiary, gdy wstępuje do naszej partji. Sprawa religji jest tylko sprawą jego sumienia. Pod tym względem nie krępujemy i nie będziemy krępowali nikogo. Jak słusznie powiedział Kautsky: niech będzie indywidualizm (zupełna wolność) w życiu duchowym, a komunizm (wspólnota) w życiu ekonomicznym.

Chcemy dalej „oddzielić kościół od państwa". co to znaczy? Znaczy to, że nie chcemy, aby jakikolwiek kościół był w związku z rządem i był przezeń popierany. Rząd bowiem dzisiejszy, jak słusznie powiedział Marks, jest to komisja do załatwiania spraw burżuazyjnych, kapitalistycznych. To też, wiążąc się z kościołem, państwo czyni z niego swego pomocnika dla zwalczania dążeń ludu pracującego. Rząd, państwo przesycają kościół polityką, do tego wrogą dla ludu polityką. Tego nie chcemy. Niech kościół będzie prywatnym związkiem ludzi wierzących i utrzymujących swe świątynie, a państwo niech się do tego nie wtrąca — ani swemi pieniędzmi, ani swemi wpływami. Ludzie prawdziwie religijni muszą być za tym, albowiem przez oddzielenie kościoła od państwa zmiejszy się rozpolitykowanie kościoła, który się przekształci na związek ludzi wierzących z prywatnemi świątyniami i prywatnemi kapłanami. W krajach, gdzie związek między państwem a kościołem jest najsilniejszy, jak w prawosławnej Rosji, kościół (cerkiew) upada i przekształca się na biurokratyczno-policyjną instytucję.

Nie walcząc z wiarą człowieka, walczymy jednak z klerykalizmem, to znaczy z wpływami kleru w życiu świeckim. Kościół bowiem, posiadając np. w Austrji 800 mil. koron majątku, ulokowanego w bankach, gruntach i przedsiębiorstwach przemysłowych, oczywiście w życiu politycznym zajmuje stanowisko zgodne z interesami kapitalistów — sam przecie jest kapitalistą! Z drugiej zaś strony kler korzysta z nadmiernego wpływu, opierając się na ciemnocie mas ludowych. To też zajmuje zwykle stanowisko, wrogie nauce i oświacie. To znowu łączy go z burżuazją, która również czerpie swe siły z braku uświadomienia ludu pracującego. Zwa-

żywszy więc, że wspólny interes łączy kler z wrogami robotnika, energicznie walczymy z klerykalizmem. W pierwszym rzędzie np. chcemy uwolnić szkoły nasze, pełne zaduchu klerykalnego, od opieki czarnej międzynarodówki.

Widzimy więc, że walka z klerykalizmem nie jest walką z religją. Odwrotnie, jest to walka z nadużywaniem religji dla polityki, dla celów własnych. Wszyscy wiemy, jak to z ambon nieraz kler galicyjski robi politykę.

A religja niech zostanie „rzeczą prywatną“!

Socjaliści burzą rodzinę!

Opowiadają nawet, że socjaliści chcą po pięć żon wyznaczyć każdemu. Albo też, że socjaliści zamiast używania imion chrzestnych będą dzieci numerować. Albo też, że socjaliści chcą, by żony były wspólne.

Istotnie, burzy się rodzina. Lecz burzy ją nie socjalista, lecz najgorszy wróg socjalistów, kapitalizm. On nietylko pozbawia dziecko opieki ojca, lecz zabiera nieraz i matkę do fabryki na cały dzień. Praca kobiet, zwłaszcza zamężnych, w przedsiębiorstwach przemysłowych rośnie! Dziecko zostaje w domu samo i „kształci się“ na ulicy, psując się do reszty. Nieraz zaś samo idzie do fabryki, i też gubi swe młode zdrowie w powietrzu, zatrutym rtęcią, ołowiem, fosforem itd. W domu niema nikogo. Rodzina się rozprzęga. A dziewczyny młode, zostawione w domu bez opieki lub nienależycie kierowane z braku czasu, albo narażone na zepsucie fabryczne, giną — na ulicy, w odmętach prostytucji. Olbrzymi, niesłychany procent prostytutek są to córy ludu pracującego, proletarjatu. Żywym ciałem swych kobiet spłaca on jeszcze jeden podatek tryumfującemu kapitalizmowi.

Tak tedy gubią rodzinę nie socjaliści, lecz nasi wrogowie — kapitaliści. Tak tedy wspólnotę kobiet urządzają nie socjaliści, lecz ich wrogowie, stwarzając takie stosunki, gdzie robotnice lub ich córki można kupować wraz z ich honorem na ulicy.

Socjaliści zaś, dążąc do krótkiego dnia roboczego, wracają matkę i ojca dziecku. Socjaliści, dążąc do równości ekonomicznej, uniemożliwią kupczenie honorem kobiety. W ustroju socjalistycznym związek małżeński będzie zaprawdę dziełem miłości, gdyż uboczne względy — n. p. na posag, stanowisko etc. — odpadną.

A więc socjaliści właśnie pragną sprzęgnąć rodzinę, rozbitą przez kapitalizm!

Socjaliści chcą dzielić grunta chłopskie!

Nic socjaliści „dzielić“ nie chcą. Zwłaszcza gruntów chłopskich. Albowiem w Galicji grunta te są tak małe, że ludzie gromadnie wędrują do Ameryki, Prus itd. A więc nie dzielić ich grunta należy, lecz dodać im ziemi. To też, jeżeli może będziemy co z czasem dzielili, to najwyżej obszary szlacheckie, które z czasem muszą przecie w ten lub inny sposób dostać się do rąk ludu pracującego. Lecz i wtedy może ludzie uznają za słuszne nawet majątków tych nie dzielić, lecz wspólnie prowadzić gospodarkę w majątkach szlacheckich i dopiero plon dzielić. Tak może będzie korzystniej. W każdym razie socjaliści nietylko nie chcą dzielić ziemi chłopskiej, lecz odwrotnie, zażądali w parlamencie, by zwolniono od podatku małorolnego chłopa. Oczywista jednak, że nasi wrogowie, ci sami, którzy te głupie brednie o socjalistach kolportują, wniosek ten obalili.

Wogóle socjaliści nie chcą dzielić. Chcą tylko

z czasem, w ustroju socjalistycznym, gdy lud pracujący posiędzie fabryki, maszyny i ziemię, wspólnie w tych fabrykach gospodarować i dopiero obfite plony tej pracy równych a wolnych ludzi dzielić. Z teraźniejszej własności chłopa, robotnika, urzędnika itd. socjaliści nic z pewnością dzielić nie będą.

Socjaliści są nienarodowi!

Istotnie, socjaliści są zwolennikami międzynarodowego braterstwa ludu roboczego i międzynarodowego braterstwa ludów. Lecz to nie przeszkadza im być w większym stopniu „narodowemi“, niż ich wrogowie burżuazyjni. Albowiem międzynarodowość ruchu robotniczego jest nietylko pięknym hasłem, lecz zarazem potrzebą walki codziennej, Dziś wrogowie robotnika, kapitaliści, łączą się w swoje międzynarodowe związki i syndykaty, ażeby połączyć kapitały i gnieść wspólnemi siłami robotnika. Kapitalista polski lub niemiecki podają rękę czeskiemu lub rosyjskiemu i wspólnie walczą przeciw robotnikowi-socjaliście, wymyślając mu, że jest „nienarodowym“, chociaż czyni dla swej obrony to samo, co oni dla wyzysku.

Dalej, gdyby robotnicy jednego kraju całkiem nie troszczyli się o inne kraje, szczególnie jeszcze bardziej ubogie, aby i tam rozwijał się ruch robotniczy, wówczas mogli by u siebie dzięki organizacji chwilowo polepszyć warunki życia, lecz wkrótce inni robotnicy przybyli by z krajów uboższych, gdzie niema ruchu robotniczego, zgodziliby się na mniejszą płacę i w niwecz obróciliby wszystkie zdobycze miejscowego robotnika. Dziś jednak, dzięki temu, iż ruch robotniczy istnieje już wszędzie, robo-

tnikowi nie zagraża już w takim stopniu konkurencja przybysza. Np., podczas strejku powszechnego w Szwecji fabrykanci szwedzcy nie mogli znaleźć nigdzie, w żadnym kraju, dostatecznej ilości zdrajców sprawy robotniczej. Tak tedy „międzynarodowość“ ruchu asekuruje jego właśnie narodowe zdobycze!

Co więcej! Jeślibyśmy nawet zaprowadzili u siebie ustrój socjalistyczny, bez nierówności ekonomicznej i militaryzmu, nie utrzymalibyśmy go długo, jeśli w sąsiednich krajach zostanie wszystko po staremu. Jeśli socjaliści niemieccy lub rosyjscy nie zdruzgoczą swych starych, teraźniejszych rządów, rządy pruskie i rosyjskie zawsze będą czyhały na kraj nasz, jako na zdobycz łakomą, Będziemy zawsze w niebezpieczeństwie. Znowu tedy przychodzimy do przekonania, iż prawie niemożliwe są większe, zasadnicze zdobycze ruchu robotniczego w jednym kraju, jeśli w sąsiednich robotnik jeszcze śpi.

A więc międzynarodowość nasza nie jest czymś przeciwnym, wrogim dla rozwoju narodowych bogactw i kultury. Odwrotnie, chcemy dlatego właśnie, aby bracia nasi, robotnicy innych narodowości, cieszyli się z jak największych zdobyczy, że wówczas będziemy mieli u siebie spokój oraz pewność, że nic nie zamąci rozwoju ekonomicznego uaszego kraju, nikt nie odbierze naszych zdobyczy, nikt się nie targnie na naszą kulturę.

Międzynarodowość staje się więc najlepszą osłoną dążeń narodowych. Socjaliści walczą o zewnętrzną i wewnętrzną niepodległość narodu i nikt nie śmie nazywać siebie w większym stopniu „narodowym“, niż socjaliści, którzy właśnie unaradawiają lud pracujący, czyniąc zeń współwłaściciela bogactw narodowych i kultury narodowej.

Socjaliści są wrogami „Koła Polskiego"!

Jak wiadomo, burżuazyjni posłowie polscy Galicji i Śląska tworzą „Koło Polskie", wspólny klub, który jest związany solidarnością członków, występuje i głosuje razem i którego członkowie przemawiają tylko z upoważnienia Koła. Socjaliści z natury rzeczy do Koła nie mogą wstąpić, albowiem byliby w nim w mniejszości (w Kole Polskim jest 72 posłów, polskich zaś socjalistów 9). Wobec tego Kołoby im nie pozwoliło nigdy ani zabierać głosu w obronie robotników, ani głosować jak im się podoba, ani interpelować w sprawach robotniczych. Koło bowiem, jak wspomnieliśmy, jest burżuazyjne, wrogie interesom robotnika; ostatnie zaś „Koło", wybrane w r. 1911, nosi do tego wybitne piętno agrarne, szlacheckie, albowiem liczba posłów konserwatywnych (stańczykowskich) urosła w dwójnasób i stanowi wraz z posłusznemi im posłami „ludowcowemi" (partją Stapińskiego) większość w Kole. „Koło" chętnie ulega rządowi, głosuje za drożyzną (np. w r. 1907 przeciwko wnioskowi tow. Moraczewskiego o dopuszczenie mrożonego mięsa do Austrji oraz zniżenie o połowę ceł na zboże), przeciw interesom urzędników (np. przeciw wnioskowi tow. Ellenbogena o przyznanie dodatkowych 20 mil. kor. kolejarzom) itd. W tych warunkach dobro klasy robotniczej wymaga, aby jej reprezentacja parlamentarna uchyliła się od udziału w „Kole Polskim"; to też polscy socjalni demokraci tworzą klub odrębny. I pokazuje się, że właśnie wtedy, kiedy „Koło Polskie" zaprzepaszcza sprawy galicyjskie, np. sprawy kanałów, wszyscy posłowie socjalistyczni bez różnicy narodowości głosują za tą sprawą, w danym razie za kanałami. Zresztą, jeśli „Koło" zdobywa się

na jakiś krok słuszny, wówczas oczywiście polscy posłowie socjalistyczni głosują z nim razem.

Te więzy „Koła“, krępujące myśl i czyn niezależne, odczuwali zawsze uczciwsi i subtelniejsi politycy „Koła“ (nie socjaliści), stojący na stanowisku demokratycznym. Tak ś. p. Rotter, demokrata szczery, przychodził do socjalisty polskiego, tow. Daszyńskiego, i ze łzami żalił się na żelazne kajdany „Koła“. A K. Ujejski, autor hymnu „Z dymem pożarów“, wystąpił nawet z „Koła“, pisząc, że t. zw. narodowa solidarność „Koła“ jest tylko „blichtrem i piaskiem, w oczy narodu rzuconym“...

Widzimy więc, że istotnie posłowie socjalistyczni, dbający o niekrępowaną niczym obronę interesów robotniczych, do „Koła“ wstąpić nie mogą.

Ze statystyki Galicji i Śląska.

Galicja zawiera 78.500 klm. kw. Obliczenie z roku 1900 daje 7316 tysięcy ludności. Na 100 mieszkańców 77 żyło z rolnictwa, 9 z przemysłu, 8 z handlu a 6 jako urzędnicy etc. Do narodowości polskiej przyznało się 3,989.000 (55%); 3,000.074, jako Rusini (43%); 212.000 jako Niemcy; Żydzi są tylko w rubryce wyznaniowej — 811.000. Pod względem wyznaniowym 88% jest katolików (z tego 42% obrządku unickiego i trochę ormiańskiego); 11% przypada na wyznanie mojżeszowe.

Galicja w r. 1910 poza 2 wszechnicami, politechniką, szkołą weterynaryjną, akademją rolniczą, akademją Sztuk Pięknych oraz wyższą szkołą handlową, posiadała 56 gimnazjów męzkich państwowych a 13 prywatnych, 14 szkół realnych i 8 gimnazjów żeńskich; we wszystkich szkołach razem było 50.000 uczniów i uczenic. Na 6242 gminy Galicji w roku szkolnym 1908/9 było 500 gmin bez szkoły; 157.000 dzieci zdrowych w wieku szkolnym nie mogło uczęszczać do szkoły.

Największe miasta w Galicji liczą mieszkańców według ostatniego spisu: Lwów 207.000, Kraków 154.000, Przemyśl 54.000, Kołomyja 41.000, Tarnów 37.000, Drohobycz 36.000, Tarnopol 34.000, Stanisławów 33.000, Stryj 30.000, Rzeszów 27.000, Jarosław 25.000, Nowy Sącz 25.000, Podgórze 22.000; 31 grudnia roku 1910 było w Galicji ogółem 39 skupień ludzkich z liczbą mieszkańców ponad 10.000.

Podział ziemi. Obok 474 panów, posiadających więcej niż 1000 hektarów każdy, żyje w Galicji 426 tys. rodzin (42% ogólnej liczby gospodarzy), które mają niewięcej jak dwa hektary ziemi. Obok tego 376 tys. (38% mających 2—5 hektarów. Razem obie te grupy (80% gospodarzy) zajmują 23% powierzchni kraju, podczas gdy 6 tys. obszarników posiada 37% powierzchni. A więc 80% gospodarzy traci na cłach zbożowych, dokupuje bowiem mąki i paszy. Na 100 galicyjskich chłopów gospodarzy 60 nie mogą z własnej ziemi się wyżywić i szukają robót ubocznych. 8½% całego kraju jest własnością 21 magnatów; proletarjat bezrolny liczy 1,200.000 ludzi. Co do bydła, to 426 tys. gospodarstw, mających mniej niż 2 hektary, posiadało 564 sztuk bydła; 375 tys. gospodarstw, mających 2—5 hektarów, posiadały 928 tys. sztuk; czyli, że 80% rolników galicyjskich nic lub prawie nic nie wygrywają na cłach na mięso lub zakazie dowozu bydła.

Przemysł galicyjski jest bardzo słaby. Razem Galicja liczy 1200 fabryk i zakładów przemysłowych. Galicja liczy 80 tys. robotników we fabrykach i kopalniach, 97 tys. chałupników. Wraz z czeladzią rzemieślniczą liczba proletarjatu dochodzi do 300 tys.

Księstwo Cieszyńskie liczy 2300 klm. kw. i ma 361 tys. mieszkańców, z tego 218 tys. Polaków, 85 tys. Czechów, 56 tys. Niemców. W roku 1906 było 278 szkół ludowych publicznych i 23 prywatnych, 13 szkół wydziałowych publicznych i 3 prywatne. Polacy jednak, tworząc 60% ludności, mieli na 709 wszystkich klas w szkołach ludowych tylko 338, czyli 37% zamiast 60%.

Na Śląsku z ogólnej liczby 33 tys. gospodarstw wiejskich, 20½ tys. ma do 2 hektarów,

10½ od 2—5 hektarów; za to jest 12 fortun powyżej 2 tys. hektarów każda. Połowa prawie księstwa objęta jest dobrami dwuch fortun magnackich: jedna z arcyksiążęcych linji oraz hrabiego Larischa. Rozdrobnienie więc gruntów chłopskich ogromne: na 100 chłopów gospodarzy 28 posiada zagony, niedochodzące do 1 morgi (½ hektaru). Natomiast góruje wielki przemysł. W roku 1909 było 1465 większych fabryk, w których pracowało 78 tys. robotników i robotnic. W roku 1908 dało Cieszyńskie węgla kamiennego za 78 mil. kor. Sam przemysł węglowy Zagłębia Ostrawsko-karwińskiego, którego 81% przestrzeni znajduje się na Śląsku Cieszyńskim, w roku 1909 dawał 56% ogólnej produkcji węgla w cesarstwie Austro-Węgierskim oraz prawie wszystek koks. W roku 1900 na 100 mieszkańców żyło z przemysłu przeszło 40, z rolnictwa 35, z handlu 8, z pracy w służbie publicznej 10. W Zagłębiu w latach 1904 do 1909 straciło w kopalniach życie 895 górników, a 2723 uległo przy pracy ciężkim uszkodzeniom.

Nędza robotnicza w cyfrach.

Dla zilustrowania opłakanego położenia robotnika współczesnego weźmiemy statystykę głównie Niemiec, kraju znacznie bogatszego, niż nasz, zwłaszcza, że statystyka jest tam prowadzona starannie i dostarcza zupełnie pewnych cyfr.

Wzrost liczby robotników. Na 100 zarobkujących było robotników:

1882 r. 66
1895 r. 67
1907 r. 72

Upadek rzemiosła. W 17 fachach, w których rzemiosło jest najsilniejsze, według prof. Konrada było przedsiębiorstw:

	Z 1 pracującym	Od 2—5	Ponad 50
1895 r.	565.732	1.086.105	144.486
1907 r.	526.827	1,166.181	363.069

Praca kobiet. Razem robotnic w Niemczech było:

w r. 1895 . . 992.302
1907 . . 1,562.698

A więc mamy zwiększenie o 57%, podczas gdy zwiększenie ilości robotników-mężczyzn wynosiło 41%.

Z tych robotnic na przemysł włóknisty przypadało:

w r. 1895 . . 362.000
1907 . . 558.000

Ilość zaś mężczyzn w tej gałęzi maleje:

w r. 1895 . . 547.000
1907 . . 529 000

Praca dzieci. Dzieci pracowało w Niemczech (poniżej lat 16)

416.479

czyli mamy zwiększenie w porównaniu z r. 1895 o 31%. Szczególnie szybko wzrasta ilość dziewczynek (poniżej 16 lat) — o 61% od roku 1895 do 1907.

Wobec nędznych warunków życia śmiertelność dzieci jest wielka, zależna zresztą od zamożności rodziców. Z każdych 100 dzieci umierało

	Ojciec ma poniżej 1500 marek dochodu	Powyżej 1500 M.
w wieku od 3— 6 mies.	5·7	3·1
6— 9 „	4·3	1·4
9—12 „	6·2	5·2

Notujemy też spadek urodzin również. Na 1000 mieszkańców przypadało urodzin

w r. 1871 40
1901 36
1907 33

Oczywista śmiertelność wśród robotników jest większa, niż w innych zawodach. Weźmiemy angielską statystykę (powyższe cyfry wszystkie dotyczyły Niemiec). Na 1000 mieszkańców w latach 1890—92 umierało

	Duchowni	Robotnicy	Robotnicy w przemyśle włóknistym
w wieku 25—35	4·2	4·8	7·1
35—45	5·2	7·7	12·4
45—55	10·5	12·2	23·8
55—65	25 3	24·2	46·4
ponad 65	83·6	92·1	142·6

Nieszczęśliwe „wypadki". Od r. 1893—1907, to znaczy w przeciągu lat 15 w Niemczech było **1,629.535** (ponad półtora miljona!) nieszczęśliwych wypadków. Z tego 119.000 ofiar zabitych, pozostawiających 246.000 wdów i sierót, oraz 23.000 nazawsze niezdolnych do pracy.

A drożyzna szaleje. Na rynku angielskim (jednym z największych) 1000 kilogr. pszenicy kosztowało:

w r. 1901	. . .	129 marek
1908	. . .	176 „

Ameryka zaś, eksportująca zboże, nie zwiększa już swej produkcji.

Produkcja i cena w Ameryce wynosiły:

	Suma produkcji	Centów za buszel
w r. 1901	748,000.000 buszelow	62
1907	634,000.000 „	87

Wobec tej drożyzny nawet w Ameryce rosnący nominalnie (w pieniądzu) zarobek nie jest w stanie pokryć rosnącej dróżyzny. Natomiast szaleje militaryzm. Nawet w małej Szwajcarji, gdzie niema stałego wojska, wydano na wojsko:

w r. 1875	. .	39,000.000 fr.
1895	. .	79,000.000 „
1907	. .	139,000.000 „

W Austrji zaś wydano na wojsko:

w r. 1870	186,000·000	kor.
1880	203,000.000	„
1890	244,000.000	„
1900	289,000.000	„
1910	533,000.000	„

Do tego przychodzą jeszcze wydatki na flotę:

w r. 1870	21,000.000	kor.
1880	17,000.000	„
1890	24,000.000	„
1900	44,000.000	„
1910	121,000.000	„

Oczywista, i podatki w Austrji wciąż musiały być większe:

w r. 1870 . . .	491,000.000	kor.
1880 . . .	529,000.000	„
1890 . . .	787,000.000	„
1900 . . .	1,057.000.000	„
1910 . . .	1,252.000.000	„

Na cukier, piwo i wódkę podatki rosły, jak następuje:

	Cukier	Piwo	Wódka
1870	20,000.000 K.	38,000.000 K.	15,000.000 K.
1910	136,000.000 K.	78,000.000 K.	94,000.000 K.

Obecnie rząd austrjacki żąda jeszcze 312,000.000 koron na nowe okręty wojskowe, 56.000 rekrutów więcej, 100,000.000 rocznie więcej na wojsko lądowe. Zaprowadza też nowe podatki. Od 1 lipca 1911 podniesiono podatki na sam tytoń, cygara i papierosy o 84,000.000 rocznie.

Taką jest nędza dzisiejszego robotnika!

Wskazówki dla referentów.

1) Pierwszą zasadą mówcy socjalistycznego jest unikanie szumnych i pustych frazesów, demagogji. Fakty i liczby niech będą podstawą przemówienia. Ażeby zaś materjał faktów i cyfr nie przestarzał, referent partyjny musi stale zasilać go bieżącym materjałem. W tym celu, wzorem zachodnio-europejskich towarzyszy, należy zaprowadzić sobie t. zw. „registrator“, to znaczy teczkę z kilkoma działami (nie powinno być zbyt dużo działów!), np. „reforma sejmowa“, „polityka gminna“, „klerykalizm“, „Koło Polskie“ etc. Następnie bieżący materjał należy wycinać z gazet i w formie wycinków wkładać do odnośnych teczek. „Naprzód“, „Prawo Ludu“, pisma zawodowe etc. dostarczają codziennie mnóstwo materjału. Pozatym w każdej teczce znajduje się arkusz czystego papieru dla odpisywania tych cyfr i ustępów, których wyciąć nie można (np. z książek). W ten sposób referent zawsze będzie miał sporo materjału bieżącego, i przed pójściem na zgromadzenie wystarczy tylko przejrzeć odpowiednią teczkę i wynotować sobie, co trzeba, lub zabrać ze sobą. Ten zwyczaj powinni nasi referenci sobie wreszcie przyswoić, aby nie zbywać (jak to się czasem, zwłaszcza na prowincyi się zdarza) słuchaczy oklepanemi, ogólnikowemi frazesami.

2) Należy zapoznać się gruntownie z programami i historją partji galicyjskich wrogich nam. Kto może, niech przeczyta sobie duże dwutomowe dzieło Feldmana „Stronnictwa Polityczne w Galicji“ (10 koron). Dla zwalczania klerykałów

należy poznać ich program (Program partji chrześcijańsko-socjalnej", 20 hal.) oraz tak zwane socjalne encykliki papieskie (zwłaszcza „Rerum novarum" 20 hal. oraz „O demokracji chrześcijańskiej").

3) Należy przed każdym większym referatem zrobić uważnie „dyspozycję" (układ, porządek) tegoż i mieć w przygotowaniu na oddzielnym arkuszu cyfry, daty i cytaty. Tak postępują wszyscy lepsi mówcy.

4) Słów cudzoziemskich używać jak najmniej. Jeśli zaś zajdzie tego konieczna potrzeba, należy starannie wyjaśnić znaczenie użytego słowa.

5) Uważnie przysłuchiwać się referatom doświadczonych i wykształconych mówców partyjnych i przyswajać sobie przytoczone fakta i myśli.

6) Ponieważ niektóre tematy, jak „drożyzna" lub „reforma wyborcza do Sejmu" wciąż się powtarzają, należy starannie, raz na dłuższy czas opracować dyspozycje tych referatów i dać do przejrzenia przy sposobności wybitniejszym referentom (wraz z odnośnemi cyframi). Zwracamy uwagę towarzyszy, umiejących czytać po niemiecku na doskonałą broszurę o drożyźnie O. Bauera „Die Teuerung". W sprawie sejmowej reformy należy przejrzeć broszurkę („Latarnię") Pomorskiego „Lud a Sejm" oraz broszurę Moraczewskiego: „Jak Stańczycy rządzą Galicją".

7. Kto ma więcej czasu, niech zapozna się z gruntem, na którym działa, z terenem Galicyjskim. Książka Bujaka (duża, dwutomowa) „Galicja" da dużo ciekawego materjału dla referenta. O kanałach polecamy książkę A. Hausnera w tej sprawie. Następnie ciekawe materjały cyfrowe znajdujemy w książce Grabca „Polska w cyfrach" oraz Światłomira „Nędza Galicyjska". Po inne wskazówki co do lektury referentów

należy się zwracać do doświadczonych referentów partyjnych i Komisyj Oświatowych.

8) Referenci powinni pilnie śledzić prace parlamentu, sejmu i rad gminnych. Polityka nasza w parlamencie za r. 1907—11 jest należycie przedstawiona w „Sprawozdaniu z działalności parlamentarnej polskiego klubu socjalnodemokratycznego“.

9) Referat, wygłoszony dla mało przygotowanych słuchaczy, musi zawsze być tak ułożony, by zawierał jedną główną ideę, o którą referentowi najbardziej chodzi. Dokoła tej idei powinny obracać się wszelakie dowodzenia, fakty i cyfry. Niech ta jedna idea zostanie w należyty sposób przez słuchacza przywłaszczona. Wszystko niech się zbiega w jedno centrum, by słuchacz z łatwością mógł śledzić przejrzysty bieg myśli referenta. Szamotanie się, skakanie myśli referenta z przedmiotu na przedmiot b. ujemnie wpływa na zrozumienie referatu przez słuchacza.

10) Jeszcze raz: referenci powinni pamiętać, że czas „ogólnych“ agitacyjnych mów w Galicji prawie już wszędzie minął bezpowrotnie. Powinni więc powoli kształcić się na mowców politycznych, rozporządzających dostatecznym materjałem faktycznym i cyfrowym. Więcej argumentów!

Wskazówki dla korespondentów gazet.

1. Jeżeli chcesz coś donieść swojej gazecie, to uczyń to szybko i nie zwlekaj.

2. Nie rozpisuj się; przez to oszczędzisz czasu sobie i redaktorowi. Zasadą twoją niech będzie: fakty a nie frazesy.

3. Pisz jasno, nie ołówkiem lecz atramentem i czytelnie, szczególnie nazwiska i cyfry; daj więcej kropek niż przecinków.

4. Nie pisz „wczoraj“ lub „dzisiaj“, lecz oznacz dzień i datę.

5. Nie poprawiaj nigdy nazwiska lub liczby; przekreśl błędnie napisane słowo, a napisz pod nim lub obok niego słowo prawdziwe. Żebyś zaś w razie potrzeby mógł to zrobić, pisz pojedyńcze wiersze w większych od siebie odstępach.

6. Główna rzecz: Nie pisz nigdy, nigdy, nigdy na obu stronach papieru. Sto wierszy, napisanych na jednej stronie, dadzą się łatwo rozciąć i rozdzielić między zecerów. Zdarza się często, że przez pisanie na obydwu stronach jedna strona z powodu koniecznej poprawki musi być zupełnie przepisaną, albo, z powodu obciążenia redaktora, skreśloną

7. Podaj redakcji we wszystkich swoich korespondencjach swoje imię, nazwisko i adres. Korespondencji nie podpisanych nie może redakcja nigdy uwzględnić.

Katalog wydawnictw

do nabycia w Administracji „Życia“, Kraków, Rynek główny, Linia A-B, l. 44.

Adam Mickiewicz. Pamiątka dla ludu roboczego. 20 hal.

Album ludowe Artura Grottgera. (Wojna — Polonia — Lituanja). Życiorys i objaśnienia, napisał Emil Haecker. Wydanie III. 40 hal.

Album Artura Grottgera. Lituania 10 hal.

Album na cześć Bolesława Czerwieńskiego. 50 hal.

Album pamiątkowe. Strajk powszechny z 1905 r. 20 hal.

***Andler K.** Wstęp historyczny i krytyczny do Manifestu Komunistycznego Marksa i Engelsa. 3 K.

***Andrejew L.** Opowiadanie o siedmiu powieszonych. 1 K.

***Angiolini Alfred.** Dzieje socjalizmu we Włoszech do 1910 roku włącznie. 6 K.

***Bach A.** Głód-mocarz. Szkice ekonomiczne. 90 hal.

Baczność! Strzeżcie się! Socjaliści idą! 8 hal.

B. A. J. i Al. Dębski. Bohaterowie „Proletarjatu“. (Życiorysy Ludwika Waryńskiego i Stanisława Kunickiego). 20 hal.

***B. A. J.** Walka o swobodę prasy w Anglji. 15 hal.

B. S. Związki zawodowe robotnicze. 10 hal.

***Bebel A.** Kobieta i socjalizm. 3 K. 50 hal.

* — Ruch zawodowy a partje polityczne. 25 hal.

Bell M. Sprawa szkolna w Królestwie Polskim. 3 K.

*Bergson Henryk. Wstęp do metafizyki. 2 K.
*Blos W. Rewolucja Francuska. Z 2 rycinami. Wydanie drugie. Cena 4 K.
*Bobrowska Br. Jak powstały religje? Z 21 ilustracjami w tekście. 1 K. 50 hal.
*Bogacki F. Zagadnienia etyki. 3 K.
*Boguszewski Stefan. Ogólne zasady hodowli. 50 hal.
*Bölsche W. O pochodzeniu człowieka. 1 K. 30 hal.
Bracke W. Precz z socjalistami! 20 hal.
*Bujwidowa K. Czy kobieta powinna mieć te same prawa, co mężczyzna? 50 hal.
*Cadek J. dr. Ośmiogodzinny dzień roboczy. 15 hal.
*Chambers G. F. Opowiadanie o gwiazdach, z rysunkami. 2 K. 60 hal.
Chłopskie poddaństwo w Polsce. 20 hal.
Czaki Fr. Czerwony katechizm. Wydanie III. 6 hal.
Czapiński K. Kler a robotnicy. 15 hal.
Czerwony Sztandar. (Z portretem Bolesława Czerwieńskiego). 4 hal.
Czytanka robotnicza. 1 K.
Czytelnia robotnicza:
Tom IV. Nowele i obrazki 70 hal.
Tom V. Marsyljanka. 70 hal.
Tom VI. Jawnogrzesznica. 70 hal.
*Daniłowski Gustaw. Jaskółka. Powieść w 2 tomach. Wydanie drugie. 5 K. 50 h.
*— W miłości i boju. Nowele. 3 K. 20 hal.
Daszyńska-Golińska Zofja dr. Przez spółki spożywcze do przyszłego ustroju. 10 hal. Na lepszym papierze 20 hal.
*— Z czego powstaje pijaństwo i jak z nim walczyć? 50 hal.
Daszyński Ignacy. Mowa w sprawie polsko-ruskiej. 20 hal.

Daszyński Ignacy. Mowa za powszechnym głosowaniem. 12 hal.
— O formach rządu. 25 hal.
— Pogadanka o socjaliźmie. 6 hal.
— Polityka proletarjatu. 2 K.
— Precz z parlamentem przywilejów. 12 hal.
— Przeciw szwindlowi kanałowemu. 6 hal.
— Rewolucja w Królestwie Polskim. 6 hal.
— Wybory galicyjskie przed sądem parlamentu. 20 hal.
*__David Ed.__ Dwie rozprawy o stosunku socjalizmu do rolnictwa, spolszczył dr Wł. Gumplowicz. 1 K. 60 hal.
*__Emerson R. W.__ Przedstawiciele ludzkości 3 K.
*__Engels F.__ O początkach rodziny, własności prywatnej i państwa. 1 K. 25 h.
*— Rozwój socjalizmu od utopji do nauki. 1 K.
*__De Gruyther major__. Zasady taktyki — w druku.
*__Ernest W.__ O komunie paryskiej. 30 h.
Feldman Wilhelm. O Rosji. 1 K.
— Stan ekonomiczny Galicji. 20 hal.
*— Stronnictwa i programy polityczne w Galicji 1846 do 1906 r. 2 tomy. 10 K.
— Trzech muszkieterów. Powieść. 1 K.
*—Virago. Sztuka w 4 aktach. 2 K. 50 hal.
Filipowicz T. Czy robotnikowi potrzebną jest konstytuanta w Warszawie? 30 hal.
*— Djalogi o życiu i śmierci 1 K.
— Marzenia polityczne. 3 K.
*— Polska i autonomja. 1 K. 50 hal.
*— Zagadnienia postępu. 3 K. 20 hal.
Filipowicz Zofja. Pamiętnik. 60 hal.
F. P. Krótka historja wielkiej rewolucji francuskiej. 50 hal.
— Płaca robocza a strajki. 10 hal.
*— Socjalizm dzieckiem chrześcijaństwa. 15 hal.
*— Systemy wyborcze najważniejszych państw konstytucyjnych. 25 hal.

F. P. Wilhelm Liebknecht. 10 hal.
*France Anatol. Kościół i Rzeczpospolita. 1 K. 50 hal.
Franek. Pogoń za ptaszkiem. Obrazek sceniczny w jednym akcie. 40 hal.
F. S. Ferdynand Lassalle. 10 hal.
*Gabrjella. (Narcyza Żmichowska). Poganka. Powieść. 3 K.
*Galica A. Przysięga. Dramat. 1 K.
*Geffroy G. Więzień. Żywot i dzieła A. Blanquiego. 4 K.
*Gorecki L. Sprawa Joanny d'Arc. 40 hal.
Górkowski P. Przyczynek do kwestji rolnej w Królestwie polskim. 2 K.
*Grabiec J. Dzieje narodu polskiego. 5 K.
— Współczesna Polska w faktach i cyfrach. 4 K. 50 hal.
*Grądzielski K. Dzieje literatury polskiej. 5 K.
*Greulich H. O materjalistycznym pojmowaniu dziejów. 25 hal.
*Grosglik A. dr. O czym kobieta wiedzieć powinna? 1 K. 40 hal.
*Grubiński Wacław. Moc kamienna. Nowele 3 K.
*Guiraud P. Opowiadania historyczne. Grecja. Część I. 3 K. 50 hal.
*— Opowiadania historyczne. Grecja. Część II. 3 K. 50 hal.
*— Opowiadania historyczne. Rzym. 3 K. 50 hal.
*Gumplowicz Władysław dr. Dzieje założenia Stanów Zjednoczonych. Z 3 mapkami. 2 K. 60 hal.
— Ferdynand Lassalle. 6 hal.
— Kwestja polska a socjalizm. 2 K.
Haecker Emil. Karol Marks. O życiu i dziełach jego. 10 hal.
— Rewolucja w Galicji w 1848 r. 10 hal.
— Rzecz o „Płomieniach“ St. Brzozowskiego. 1 K.

*Haecker Emil. Stanisław Wyspiański. 30 hal.
*Handelsman M. Konstytucja 3 Maja. 1 K. 25 h.
Hankiewicz M. Niepodległość Polski. 1 K.
*Hauptman G. Tkacze. 60 h.
Hausner Artur inż. Odrodzenie Galicji a drogi wodne. 1 K. 50 h.
*Herkner A. dr. Kwestja społeczna w Zachodniej Europie. 8 K.
*Heryng Z. Co da Encyklopedja ludowa? 50 h.
*Hilquit M. Dzieje socjalizmu w Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki (do 1907 roku włącznie). 4 K.
*Howell G. Związki zawodowe. 2 K.
*Höffding H. Współcześni filozofowie. 4 K.
Humnicki A. Wspomnienia z lat 1888—1892. 40 h.
*Ibsen H. Peer Gynt. 2 K. 50 hal.
Ile się księdzu należy za śluby, pogrzeby i t. d. 6 hal.
*Jaeckh G. Historja Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotniczego. 3 K. 75 hal.
*Jak chłopi sycylijscy walczyli o swe prawa i lepszą dolę. 50 hal.
*Janowicz L. Zarys rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim. 80 hal.
*Jarosz M. Śląsk Cieszyński. 3 K.
*Jaurès i Lafargue. Idealistyczne a materyalistyczne pojmowanie dziejów. 50 hal.
*Jaworski R. Historja manjaków. (Nowele). 4 K. 20 hal.
Jesień S. Bojowiec. Opowiadania. 60 hal.
*Jędrzejowski B. Ruch Czartystów w Anglii. 25 hal.
Judym A. W kwestji haseł programowych i taktyki. 50 hal.
J. W-i. Dyzlokacja wojsk rosyjskich w Królestwie Polskim. 50 hal.
— Królestwo Polskie jako teren strategiczny. 3 Kor.

Kalendarz robotniczy duży. 80 hal.
Kalendarz robotniczy kieszonkowy. 80 hal.
*Kalthoff A. Światopogląd religijny. 3 K. 20 h.
*Kampffmeyer P. Socjalna demokracja w świetle historji kultury. 1 K.
Kapellner M. dr. O chorobach wenerycznych. 6 h.
*Karyszew N. Pogadanki ekonomiczne. 60 hal.
*Kasprowicz J. Chrystus. Poemat społeczno-religijny. W oprawie 3 K.
Katerla J. Róża. Dramat niesceniczny. Wydanie II. 4 K.
*Kautsky K. Etyka a materjalistyczne pojmowanie dziejów. 1 K. 50 hal.
*— Historja komunizmu w starożytności i średniowieczu. 4 K.
*— Kwestja rolna. 2 tomy. 7 K. 50 hal.
*— Nauki ekonomiczne Karola Marksa. 3 K.
*— Podstawy socjalizmu. 25 hal.
*— Przeciwieństwa interesów klasowych w 1789 roku. 1 K.
*— Zasady socjalizmu. (Program erfurcki). 1 K. 25 hal.
Kazimierczyk St. O pochodzeniu człowieka. 12 h.
— Walka o zdrowie. 6 hal.
Kąkol M. Niech żyje komuna! 6 hal.
Klemensiewicz Z. Czy socjaliści jedzą w wielkim poście kiełbasę? 8 hal.
Kłuszyńska Dora. Dlaczego kobiety walczą o prawa polityczne? 15 hal.
Kon Feliks. Historja ruchu rewolucyjnego w Rosji. 3 Kor.
Kostecki B. Jak oni! Opowiadań o bojówce część pierwsza. 1 K. 50 hal.
— Na ulicach Warszawy. Opowiadań o bojówce część druga. 1 K. 50 hal.
— Szlakami buntu. Powieść 5 K.
Koszczyc W. Wici wyroczne. Powieść z czasów powstania 1863 r. 2 tomy. 6 K.

Krauz Kazimierz dr. Jak się narody rządzą? 20 h.
— Materjalizm ekonomiczny. Studja i szkice. Ze wstępem Ludwika Krzywickiego. 5 K. 50 h.
Krauz St. dr. O budowie i czynnościach ciała ludzkiego. 1 K.
Kruk i Os...arz. Grunwald. 10 hal.
Kujawczyk T. Ojciec Szymon. Wydanie nowe. (Po konfiskacie zimmunizowane). 30 hal.
***Kulikowska M.** Barwy duszy. Poezje. 5 K.
*— Dzisiejszym dniom. Poezje. 1 K.
*— Z wędrówek po kraju. 2 K. 60 hal.
***Kurcjusz Aleksy.** Zarys dziejów przedhistorycznych. 65 hal.
***Lafargue P.** Rozwój własności. 65 hal.
***Landau Helena dr.** Polityka związków zawodowych. 1 K.
*— Zarys ekonomii społecznej. 3 K.
***Lassalle F.** O istocie konstytucji. 25 hal.
*— Program robotników. 15 hal.
Latarenka. Podarunek dla dzieci robotników polskich. Z kolorowemi obrazkami. 20 hal.
Libański Ed. Jak żyły i rządziły się ludy starożytne? 20 hal.
— Z robotników słynni wynalazcy. 6 hal.
Limanowski B. dr. Historja powstania narodu polskiego 1863 i 1864 r. Wydanie 2-gie przerobione. 6 K.
*— Naród a państwo. 2 K.
— Odrodzenie i rozwój narodowości polskiej na Śląsku. 60 hal.
*— Rozwój przekonań demokratycznych w narodzie polskim. 60 hal.
— Stanisław Worcell. Życiorys. 10 K.
— Stuletnia walka narodu polskiego o niepodległość. Wydanie 2-gie z licznemi ilustracjami. 4 Kor.
— Szermierze wolności. 8 K.
List ks. Ściegiennego. 4 hal. 100 egz. 1 K.

*London J. Przygody psa w Klondyke (dla młodzieży). 1 K.
*Louis P. Dzieje socjalizmu we Francji do 1908 r. włącznie. 4 K.
*Luśnia M. Czy teraz niema pańszczyzny? Nakład drugi po konfiskacie. 20 hal.
— Wybór pism politycznych. 3 K.
Lutnia Robotnicza. Zbiór pieśni i poezji. Tom I. 60 hal. Tom II. 60 hal.
Ławska Helena. Lud polski a parlament austrjacki. (Po konfiskacie zimmunizowane). 16 hal.
*Maier G. Teorje i prądy społeczne. 2 K. 50 h.
Mańkowski M. U stóp szubienicy. Urywek ze wspomnień więziennych „Proletarjatczyka". 60 hal.
Markowska M. Poezje 3 K.
*— Melodje śmierci. (Odbitka II części „Poezji"). 1 rb.
Marks — Engels — Liebknecht. Odbudowanie Polski. Wydanie drugie, poprawione i uzupełnione, z wstępem historycznym i objaśnieniami. 2 K.
Marks K. i Fr. Engels. Manifest komunistyczny. 30 hal.
*Marks Karol. Nędza filozofji. — Praca najemna i kapitał. — O wolnym handlu. — Proudhon. 1 Kor.
*— Ośmnasty Brumaire'a Ludwika Bonaparte. 65 hal.
*— Pisma pomniejsze. (Serja I—III razem). 2 K. 50 hal.
*— Rewolucja i kontrrewolucja w Niemczech. 2 Kor.
*Maspero G. Opowiadania historyczne. Egipt i Asyrja. 4 K.
Materjały do historji P. P. S. i ruchu rewolucyjnego w zaborze rosyjskim od r. 1893 do r. 1904. 2 tomy. Tom I. 6 K. Tom II. 6 K.

*Maupassant Guy de. Kulka łojowa. 3 K.
*— Nasze serce. 3 K.
*— Prawdziwa historja. 3 K.
*— Tajemnicza nieznajoma i inne nowele. 3 K.
*— W gabinecie. 3 K.
*Meyer Alfred kapitan. Wojna w dobie dzisiejszej. 2 K. 60 hal.
*Meyer Wilhelm dr. O końcu świata. 1 K. 60 h.
Mickiewicz Adam. Pisma zakazane w zaborze rosyjskim. 4 K.
Mieczysławski Z. Gieografja militarna Królestwa Polskiego. 50 hal.
— Zadania praktyczne rewolucji w zaborze rosyjskim. (Po konfiskacie zimmunizowane). 30 hal.
Milewski E. Kwitnące ciernie. Poezje (w oprawie). 1 K.
*Minkiewicz Romuald. Młodzież a uniwersytet. 80 hal.
Mirandola F. Sztuka a lud. 6 hal.
*Młot Fr. Worek Judaszów. Wydanie 3-cie. 1 K.
Młot Jan. Kto z czego żyje. 40 hal.
Moraczewski Jędrzej. Jak stańczycy rządzą Galicją? 20 hal.
Morris W. Wieści znikąd. 1 K.
Nacher K. O rządowym programie ubezpieczenia robotników. 20 hal.
*Nalepiński T. Chrzest. Poemat. 4 K.
*Nałkowski W. Gieografja ogólna (astronomiczna, fizyczna i antropologiczna). 1 K. 25 hal.
*Narkiewicz-Jodko i Szymon Dyksztajn. Polski socjalizm utopijny na emigracji. (Dwie rozprawy). 1 K. 20 hal.
*Nicholson Iza. Spółki spożywcze, jako oręż walki z drożyzną. 40 hal.
Niedźwiecki Z. Dobro publiczne. Nowele. 60 h.
Niemirowicz-Danczenko. Kwiat swego narodu. 52 hal.

Niemojewski Andrzej. Bóg Jezus w świetle badań cudzych i własnych. 5 K. 70.
*— Dwa drzewa biblijne: Drzewo wiadomości złego i dobrego i Drzewo wiecznego żywota. 52 hal.
*— Dzieje krzyża z 9 ilustracjami. 65 hal.
— Dzień on — dzień gniewu Pańskiego. 2 K.
*— Giordano Bruno. 16 hal.
— Ludzie rewolucji. Nowele 2 K.
— Łuny. Poezje 20 hal.
*— O masonerji i masonach. 1 K. 30 hal.
*— Sokrates. 16 hal.
*— Sprawa „Legiend" i „Objaśnienia katechizmu". 65. hal.
— Stolica. Ptaki burzy. Poezje. 20 hal.
*— Stworzenie świata według Biblji. Komentarz. 52 hal.
— Ziemia Obiecana. Poezje. 20 hal.
Nossig Felicja dr. Emancypacja kobiet. — Negri Ada. Poezje. 6 hal.
Nowele. (Z pod nieba Indji. — Wilki. — Gałka Łojowa). 1 K.
Nowe Życie. Komplet pisma (6 numerów) wyd. w Warszawie w 1905 i 1906 r. 3 K.
Nowina H. Upadek Rosji. 1 K.
***Orkan Wł.** Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. (Zbiór nowel). 2 K.
*— Nad urwiskiem. Wydanie 2 z dodatkiem „Listów ze wsi". 3 K.
*— Ofiara. Fragment w 3 aktach z 1846 roku. 1 K. 50 hal.
*— Wina i kara. Tragiedja w 3 aktach. 2 K.
Orski Z. Ukryty wróg. (O suchotach). 6 hal.
Orwid W. Henryk Baron. 30 hal.
— Stefan Okrzeja. 30 hal.
— Zamach na Skałłona. 1 K. 50 hal.
Os...arz St. Bolesław Limanowski. Życiorys. 10 hal.

Os...arz St. Czym jest tak zwany „neoslawizm“? 40 hal.
— Narodowa demokracja a ruch rewolucyjny w zaborze rosyjskim. 80 hal.
O stowarzyszeniach zawodowych. 6 hal.
Pamiątka Grunwaldzka. 50 hal.
Pamiątka Majowa 1911 r. 24 hal.
***Pernerstorfer E.** Demokracja społeczna a sprawa narodowa. 10 hal.
Pieśni robotnicze. 4 hal.
Piłsudski Józef. Walka rewolucyjna pod caratem. 1 K.
Plechanow J. Anarchizm a socjalizm. 1 K. 20 h.
Płochocki L. Chełmszczyzna i sprawa jej oderwania. 1 K. 60 h.
— Przed jutrem. P. P. S. na rozdrożu. 40 hal.
— Rosyjskie partje polityczne i ich stosunek do sprawy polskiej 3 K.
Pomorski E. Lud a sejm. Wydanie trzecie. 6 hal.
— Walka o słońce. **Brzoza J.** Socjalizm gminny. 6 hal.
Procesy polityczne w Królestwie Polskim rok 1878--1879. 2 K. 60 h.
Program Polskiej Partji Socjalistycznej. 20 hal. Po francusku 25 hal. Po niemiecku 25 hal.
Program P. P. S. D. (Czego chcą socjalni demokraci). 4 hal.
Przedświt. Rok 1907. (Dwa numery stanowiące komplet). 2 K.
— Rok 1908. Komplet zbroszurowany. 6 K.
— Rok 1909. Komplet zbroszurowany. 6 K.
— Rok 1910. Komplet zbroszurowany. 6 K.
Przybyszewski St. Szopen a naród. 3 K.
Regulamin musztry „Zwiazku strzeleckiego“ i elementarna taktyka piechoty. Z 6 tablicami w tekście. 2 K.
***Renan E.** Żywot Jezusa. Przetłumaczył A. Niemojewski. 1 K. 60 h.

Res. Adam Mickiewicz. 15 hal.
— Dzieje ruchu socjalistycznego w zaborze rosyjskim. 8 K.
— Koordynacja czy utożsamienie. 50 hal.
— Kwestja polska w oświetleniu „Socjaldemokracji“ polskiej. 1 K.
— Patryjotyzm a socjalizm. 30 hal.
— Rewolucja 1848 roku we Francji. 1 K.
*Rogoszówna Zofja. Pisklęta. Nowele. 2 Kor. 60 hal.
Rok 1863. 10 hal.
*Romański M. Wolność strajków. 1 K.
*Rygier-Nałkowska Zofja. Narcyza. Powieść. Wydanie drugie. 5 K.
Ruch narodowy w 1877 r. Konfederacja narodu polskiego w 1878 r. 1 K. 50 hal.
*Rzymowski Wincenty. Szaniec Wolnej Myśli. 26 hal.
*Saitschick Prof. Robert. Ludzie i sztuka odrodzenia włoskiego. 3 K. 50 hal.
*Sassenbach J. Święta inkwizycja. 1 K. 25 hal.
Savitri. Pieśni walki. (Poezje). 40 hal.
Sawa Jan (Konopnicka Marja). Śpiewnik historyczny. 1767—1863. 2 K. 40 hal.
Sąd nad wyborami galicyjskiemi. 30 hal.
Schippel M. Zmiany ekonomiczne i rozwój myśli socjalistycznej. 6 hal.
Schuhmeier F. Bodaj to być żołnierzem! 6 hal.
Sedecki W. Socjal-Litwactwo w Polsce. 2 K. 50 h.
*Sempołowska St. Niedola młodzieży w szkole galicyjskiej. 50 hal.
*Sieroszewski Wacław. Bajki. Z 50 rycinami. W ozdobnej oprawie. 6 K.
*— Dno nędzy. Brzask. — W puszczy białowieskiej. — Szczelina grecka). Wydanie 3-cie. 3 K. 20 hal.
*— Małżeństwo. (Być albo nie być. — Tułacze). Wydanie 2-gie. 4 K. 60 hal.

*Sieroszewski Wacław. Risztau. (Pustelnia w górach. — Czukcze). Wydanie 2-gie. 3 K. 60 h.

*— Zamorski Djabeł. Powieść z 54 ilustracjami H. Minkiewicza. W ozdobnej oprawie. 4 K. 50 hal.

*— Ze świata. Opowiadania. Z 53 rycin. W ozdobnej oprawie. 5 K.

*— Z fali na falę. Wydanie 3-cie. 5 K.

Skorski Al. dr. prof. Pierwotne źródło „Plemienia Kadłubka". 1 K. 20 hal.

Słowniczek wyrazów obcych polityczno-społecznych. Wydanie 2-gie. 20 hal.

*Sombart W. dr. Socjalizm i ruch społeczny w XIX w. Wydanie 2-gie. 4 K.

*Sprawa Rapperswilska. 50 h.

Sprawozdanie z X Zjazdu P. P. S. (w 1907 r.) 70 hal.

Sprawozdanie z XI Zjazdu P. P. S. (w 1909 r.) 1 Kor.

Stan dzisiejszy organizacji socjalistycznych i robotniczych. 1 K. 80 hal.

Stepniak S. Losy nihilisty. Romans. Z przedmową Jerzego Brandesa. 6 K.

*Sterling S. Dziecko w pierwszym roku życia. 35 hal.

*Strauss Dawid Fryderyk. Stara i nowa wiara. 2 K. 60 hal.

Strug Andrzej. Dzieje jednego pocisku. Powieść. Wydanie 2-gie. 4 K. 80 hal.

— Jutro... 2 K.

— Ludzie podziemni. Część I. 3 K. 50 hal.

*— W twardej służbie. (Prolog. — Cienie. — Sielanka. — Ostatnie listy). 2 K. 60 hal.

— Ze wspomnień starego sympatyka. (Z powrotem. — Odruchy. — Ze wspomnień). 3 K. 20 hal.

Studnicki Wł. Finlandja i sprawa finlandzka. 4 Kor.

Szpotański Stanisław. „Lud Polski"; z dziejów polskiej myśli socjalistycznej. 2 K.
Tarcz St. Socjaliści w gminie. 6 hal.
***Totomjanc W.** Formy ruchu agrarnego. 1 K. 50 hal.
*— Formy ruchu robotniczego. 1 K. 90 hal.
Trybuna. Komplet z 1906 i 1907 r. 10 K.
***Turczynowicz S.** Jak osuszać za mokre i nawadniać za suche grunty? 50 hal.
Turzyma M. Wyzwalająca się kobieta. 2 K. 60 h.
Ustawa o zgromadzeniach. (Austrjacka). 6 hal.
***Vandervelde E.** Kolektywizm i ewolucja przemysłu. 1 K. 50 hal.
— Religja a socjalizm. 60 hal.
Verhaeren E. Jutrznie. Dramat społeczny. Przekład Marji Markowskiej. 2 K.
Vollers K. dr. Religje świata 2 K. 60 hal.
Walewska-Wielopolska Marja Jehanne hr. Pani El. Cykl nowoczesny. 4 K. 60 hal.
Walka o krótszy dzień roboczy ze stanowiska higjeny. 6 hal.
Wasilewski L. Ilu jest Polaków na świecie? Z mapą. 10 hal.
— Narodowości Austro-Węgier. 10 hal.
*— Współczesne państwo konstytucyjne. 2 K. 40 hal.
***Wawrzeniecki M.** Krwawe widma. Ciekawe procesy, tortury i osobliwe egzekucje. 65 hal.
***Westermack Prof. Edw.** Dzieje pojęć o moralności seksualnej. 3 K.
Więzienia polityczne w zaborze rosyjskim. 6 hal.
Wileński T. Kwestja żydowska (po polsku i w żargonie). 6 hal.
Władimirow W. Ekspedycja karna. 1 K. 50 hal.
***Wojewódzki J.** Znaczenie związków zawodowych. 25 hal.
Wojniczowa Lilla. Szerszeń. Powieść. 5 K.

Wojszwiłło T. Karjera Janka. Powieść z życia rewolucjonistów polskich. 1 K.
*__Wróblewski K.__ O rolnictwie. 1 K. 50 hal.
*__Wrocki Cz.__ W imię Krzyża. Krótki rys dziejów świętej inkwizycji. Wydanie II. 60 hal.
Wroński Al. Konstytuanta w Warszawie a proletarjat polski. 40 hal.
— Objaśnienie programu P. P. S. 1 K. 20 hal.
— Program rolny P. P. S. 30 hal.
— Zadania ruchu rewolucyjnego w zaborze rosyjskim. 50 hal.
*__Wspomnienia młodej robotnicy.__ Z przedmową Augusta Bebla. 2 K.
W sprawie organizacji bojowej P. P. S. 1906 r. 30 hal.
Wydawnictwa Wydziału bojowego P. P. S. Zeszyt I. Komendy i musztra. 15 hal. — Zeszyt II. Pistolet Browninga. 40 h. — Zeszyt III. Pistolet Mauzera. 50 hal. — Zeszyt IV. Nauka strzelania. 75 hal. — Zeszyt V. Karabin wojska rosyjskiego. 40 hal. — Zeszyt VI. Niszczenie broni wojska rosyjskiego. 40 hal. — Zeszyt VII. Organizacja i służba wojska rosyjskiego. 50 hal. — Zeszyt VIII. O planach i mapach topograficznych. 40 hal. — Zeszyt IX. Służba wywiadowcza. 50 hal. — Zeszyt X. Materjały wybuchowe. 25 hal. — Zeszyt XI. Unieruchomienie komunikacji. 15 hal. — Zeszyt XII. Fortyfikacja. 25 hal. Cena kompletu, 12 zeszytów razem, 4 K.
*__Wyrostek M. dr.__ Urządzenia polityczne Szwajcarji. 5 K.
*__Za i przeciw.__ W. Liebknecht, H. M. Hyndman, A. Wagner, W. H. Mallock, J. Jaurès, P. Deschanel. 3 K. 50 hal.
Zawierucha St. Powstanie Kościuszkowskie. 1 K 60 hal.
— Wiosna ludów (Rewolucja 1848 r.) 10 hal

Za wolność. Czytania dla dorosłych i dla młodzieży. 2 K. 10 hal.
Zbiór pieśni. 20 hal.
Zbrodnie mnichów Jasnogórskich. 15 hal.
Zelt S. dr. Co każdy wyborca wiedzieć powinien. 30 hal.
Zych M. Rozdziobią nas kruki, wrony.... Wydanie 3-cie z ilustracjami Janowskiego. 4 K.
*Żeromski St. Sułkowski, tragiedja. Wydanie II. 6 K.

B) Portrety.

Daszyński Ignacy. 60 hal., albo 80 hal., albo 3 K. Limanowski Bolesław. 40 hal. Mańkowski Antoni. 40 hal.

C) Karty korespondencyjne.

a) Karty z portretami.

Adler Wiktor. 8 hal. Bebel August. 6 hal. Czerwieński Bolesław. 6 hal. Cztery portrety: Marks, Liebknecht, Engels, Lassalle 6 hal. Engels Fryderyk. 8 hal. Guèsde Juljusz. 6 hal. Janowicz Ludwik. 6 hal Jaurès Jan. 6 hal. Klub polskich posłów socjalistycznych w wiedeńskiej Radzie państwa. 5 portretów na 1 kartce. 10 hal. Lassalle Ferdynand. 8 hal. Lassalle i Marks. 8 hal. Liebknecht Wilhelm. 8 hal. Liebknecht i Bebel. 8 hal. Liebknecht z odezwą. 6 hal. Marks Karol. 6 hal. Mokłowski Kazimierz. 6 hal. Nemec Antoni. 8 hal. Okrzeja Stefan. 6 hal. Pernerstorfer E. 8 hal. Waryński Ludwik. 6 hal.

b) Karty z tekstem śpiewów i z nutami.

Bartosz Głowacki (z nutami). 6 hal. Boże coś Polskę (z nutami). 6 hal. Chorał (z nutami).

6 hal. Czemu tęsknisz za chatą (z nutami). 6 hal. Czerwony Sztandar (z nutami). 6 hal. Cześć polskiej ziemi, cześć (z nutami). 6 hal. Czuwaj drużyno. 2 hal. Dalej bracia w las (z nutami). 6 hal. Gaudeamus igitur (z nutami). 6 hal. Jeszcze Polska nie zginęła (z nutami). 6 hal. Krakowiak Kościuszki (z nutami). 6 hal. Krakusy (z nutami). 6 hal. Marsz Mierosławskiego (z nutami). 6 hal. Marsz po r. 1931 (z nutami). 6 hal. Marsz Sokołów (z nutami). 6 hal. Marsyljanka (z nutami). 6 hal. Marsz kajdaniarski (z nutami). 6 hal. Pieśń katorżników (z nutami). 6 hal. Pieśń legjonistów (z nutami). 6 hal. Pieśń filaretów (z nutami). 6 hal. Pieśń powstańców Langiewicza (z nutami). 6 hal. Pieśń powstańców z r. 1863 (z nutami). 6 hal. Pieśń pracy. 2 hal. Pieśń wygnańca (z nutami). 6 hal. Piosnka żandarmska (z nutami). 6 hal. Płynie Wisła, płynie. 2 hal. Pożegnanie (z nutami). 6 hal. Przed drogą na Sybir (z nutami). 6 hal. Rocznica powstania (z nutami). 6 hal. Warszawianka. 2 hal. Warszawianka (z nutami). 6 hal. Za Niemen (z nutami). 6 hal.

c) Serje kart.

Czerwony Sztandar. 6 kartek. Sztuka 10 hal. Serja 50 hal. O cześć wam, panowie magnaci. 6 kartek. Sztuka 2 hal. Serja 10 hal. Pieśni robotnicze. 5 kartek. Sztuka 2 hal. Serja 10 hal. Rok rewolucji. 6 kartek. Sztuka 2 hal. Serja 10 hal. Strajk masowy w Galicji. 6 kartek. Sztuka 2 hal. Serja 10 hal. Święta inkwizycja w XX wieku. (Sprawa Ferrera). 3 karty. Serja 24 hal.

d) Różne karty.

Chustka kobiety, przestrzelonej kulą karabinową i skłutej pięcokrotnie bagnetami rosyj

skiemi w Warszawie 1 maja 1905 r. 10 hal. Cudowne bibułki. 6 hal. Dziennik Naprzód. 4 hal. Godło robotnicze. 10 hal. Hrabia Wojtek. 2 hal. ...I będziecie w nienawiści dla imienia mego. 6 hal. Jego królewska Mość Sznaps I. 6 hal. Kochaj bliźniego jak siebie samego. 6 hal. Męczennik pracy. 10 hal. Ostatnia próba. 2 hal. Pamięci komuny paryskiej. 4 hal. Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się! 4 hal. Przyszłość. 4 hal. Sielanka w Petersburgu. 2 hal. Solidarność w pracy. 4 hal. Spokój panuje w Warszawie. 6 hal. Strachy na Lachy! 6 hal. Szlachta kocha lud. 2 hal. Walka światła z ciemnością. 6 hal. Wolność prowadzi lud do boju. 6 hal. Wódka to zdrowie. 2 hal. Żądamy polskich szkół. Zgromadzenie na Rynku. 6 hal.

Za pośrednictwem Administracji „Życia" (nr 44, Rynek gł. Linja A-B, Kraków) można prenumerować lub nabywać pojedyńcze numery następujących pism:

Robotnik. Organ centralny P. P. S., wychodzący w zaborze rosyjskim od 1894 r. nieperjodycznie (do grudnia 1911 r. 253 numery). Prenumerata za 10 numerów z góry 1 K. 50 hal., numer pojedyńczy 15 hal.

Brzask. Wydawnictwo Płockiej organizacji P. P. S.

Górnik, wyd. Zagłębiowskiej organizacji P. P. S.

Łodzianin, wyd. Łódzkiej organizacji P. P. S.

Na Barykady, wyd. Warszawskiej organizacji P. P. S.

Pobudka, wyd. Lubelskiej organ. P. P. S.

Czerwony Sygnał, wyd. kolejowej organizacji P. P. S.

Świt, wyd. Częstochowskiej organ. P. P. S. – wychodzą nieperjodycznie. Cena pojedyńczego numeru 20 hal.

Wiestnik Polskoj Socjalisticzeskoj Partji — po rosyjsku — wychodzi nieperjodycznie. Cena pojedyńczego numeru 40 hal.

* * *

Jutro, organ młodzieży postępowo-niepodległościowej zaboru rosyjskiego — wychodzi nieperjodycznie Cena pojedyńczego numeru 40 hal.

Promień, pismo kształcącej się młodzieży polskiej — wychodzi raz na miesiąc we Lwowie, ul. Wojciecha l. 8. Prenumerata roczna 2 K. 40 hal.

Za pośrednictwem Administracji „Życia“ (nr 44, Rynek gł., Linja A-B, Kraków) lub wprost pod niżej podanemi adresami można prenumerować pisma następujące:

Gazeta Robotnicza. 3 razy na tydzień. Organ P. P. S. zaboru pruskiego. Adres: Kattowitz O/S., Deutschland. Prenumerata roczna w Austrji i w Niemczech 5 marek 40 fen.; zagranicą (z wyjątkiem Austrji) 12 marek.

Robotnik Śląski. Tygodnik. Organ P. P. S. D. na Śląsku austrjackim i na Morawach. Adres: „Dom Robotniczy“, aleja arcyksięcia Albrechta, Cieszyn, Śląsk austrjacki. Prenumerata roczna: w Austrji — 6 koron; zagranicą — 7 marek, 10 franków, 2 dolary.

Głos kobiet. Dwutygodnik. Organ P. P. S. D., poświęcony sprawom kobiet pracujących. Adres: Bogumin I, Śląsk. Prenumerata roczna 2 kor. 20 hal.

Robotnik Polski. Tygodnik. Organ Związku Socjalistów Polskich w Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki. Adres: 229—6 street, New-York N. Y. Prenumerata roczna: w Stanach Zjednoczonych — 1 dol. 50 cent., w Kanadzie i Europie — 2 dolary.

Oraz wszystkie pisma zawodowe.

SPIS RZECZY.

Ogłoszenia nie pochodzą od Redakcji, która za nie żadnej odpowiedzialności nie przyjmuje.



Dziennniczek na rok 1912.

Kto prenumeruje
pisma wrogów ludu roboczego, jest
swoim własnym i swych braci wrogiem.

STYCZEŃ

1. Poniedziałek

2. Wtorek

3. Środa

4. Czwartek

5. Piątek

6. Sobota

7. Niedziela

8. Poniedziałek

9. Wtorek

10. Środa

11. Czwartek

12. Piątek

13. Sobota

---

14. Niedziela

---

15. Poniedziałek

---

16. Wtorek

17. Środa

18. Czwartek

19. Piątek

20. Sobota

21. Niedziela

22. Poniedziałek

23. Wtorek

24. Środa

25. Czwartek

26. Piątek

27. Sobota

28. Niedziela

29. Poniedziałek

---

30. Wtorek

---

31. Środa

LUTY

1. Czwartek

2. Piątek

3. Sobota

4. Niedziela

LUTY

5. Poniedziałek

6. Wtorek

7. Środa

8. Czwartek

LUTY

9. Piątek

10. Sobota

11. Niedziela

12. Poniedziałek

13. Wtorek

14. Środa

15. Czwartek

16. Piątek

17. Sobota

18. Niedziela

19. Poniedziałek

20. Wtorek

21. Środa

22. Czwartek

23. Piątek

24. Sobota

25. Niedziela

26. Poniedziałek

27. Wtorek

28. Środa

29. Czwartek

MARZEC

1. Piątek

---

2. Sobota

---

3. Niedziela

---

4. Poniedziałek

5. Wtorek

6. Środa

7. Czwartek

8. Piątek

MARZEC

9. Sobota

10. Niedziela

11. Poniedziałek

12. Wtorek

13. Środa

14. Czwartek

15. Piątek

16. Sobota

MARZEC

17. Niedziela

18. Poniedziałek

19. Wtorek

20. Środa

21. Czwartek

22. Piątek

23. Sobota

24. Niedziela

MARZEC

25. Poniedziałek

26. Wtorek

27. Środa

28. Czwartek

29. Piątek

30. Sobota

31. Niedziela

KWIECIEŃ

1. Poniedziałek

2. Wtorek

3. Środa

4. Czwartek

5. Piątek

---

6. Sobota

---

7. Niedziela

---

8. Poniedziałek

9. Wtorek

10. Środa

11. Czwartek

12. Piątek

13. Sobota

---

14. Niedziela

---

15. Poniedziałek

---

16. Wtorek

17. Środa

18. Czwartek

19. Piątek

20. Sobota

21. Niedziela

22. Poniedziałek

23. Wtorek

24. Środa

25. Czwartek

26. Piątek

27. Sobota

28. Niedziela

29. Poniedziałek

30. Wtorek

MAJ

1. Środa

---

2. Czwartek

---

3. Piątek

---

4. Sobota

MAJ

5. Niedziela

6. Poniedziałek

7. Wtorek

8. Środa

9. Czwartek

10. Piątek

11. Sobota

12. Niedziela

13. Poniedziałek

14. Wtorek

15. Środa

16. Czwartek

17. Piątek

---

18. Sobota

---

19. Niedziela

---

20. Poniedziałek

MAJ

21. Wtorek

22. Środa

23. Czwartek

24. Piątek

25. Sobota

26. Niedziela

27. Poniedziałek

28. Wtorek

29. Środa

30. Czwartek

31. Piątek

CZERWIEC

1. Sobota

---

2. Niedziela

---

3. Poniedziałek

---

4. Wtorek

CZERWIEC

5. Środa

---

6. Czwartek

---

7. Piątek

---

8. Sobota

CZERWIEC

9. Niedziela

---

10. Poniedziałek

---

11. Wtorek

---

12. Środa

13. Czwartek

---

14. Piątek

---

15. Sobota

---

16. Niedziela

CZERWIEC

17. Poniedziałek

18. Wtorek

19. Środa

20. Czwartek

21. Piątek

---

22. Sobota

---

23. Niedziela

---

24. Poniedziałek

25. Wtorek

26. Środa

27. Czwartek

28. Piątek

29. Sobota

30. Niedziela

LIPIEC

1. Poniedziałek

2. Wtorek

3. Środa

4. Czwartek

5. Piątek

6. Sobota

7. Niedziela

8. Poniedziałek

9. Wtorek

10. Środa

11. Czwartek

12. Piątek

13. Sobota

14. Niedziela

15. Poniedziałek

16. Wtorek

17. Środa

18. Czwartek

19. Piątek

20. Sobota

LIPIEC

21. Niedziela

---

22. Poniedziałek

---

23. Wtorek

---

24. Środa

25. Czwartek

26. Piątek

27. Sobota

28. Niedziela



29. Poniedziałek

30. Wtorek

31. Środa

SIERPIEŃ

1. Czwartek

2. Piątek

3. Sobota

4. Niedziela

SIERPIEŃ

5. Poniedziałek

---

6. Wtorek

---

7. Środa

---

8. Czwartek

9. Piątek

---

10. Sobota

---

11. Niedziela

---

12. Poniedziałek

13. Wtorek

---

14. Środa

---

15. Czwartek

---

16. Piątek

SIERPIEŃ

17. Sobota

18. Niedziela

19. Poniedziałek

20. Wtorek

21. Środa

---

22. Czwartek

---

23. Piątek

---

24. Sobota

25. Niedziela

26. Poniedziałek

27. Wtorek

28. Środa

29. Czwartek

---

30. Piątek

---

31. Sobota

WRZESIEŃ

1. Niedziela

---

2. Poniedziałek

---

3. Wtorek

---

4. Środa

5. Czwartek

6. Piątek

7. Sobota

8. Niedziela

WRZESIEŃ

9. Poniedziałek

---

10. Wtorek

---

11. Środa

---

12. Czwartek

13. Piątek

14. Sobota

15. Niedziela

16. Poniedziałek

17. Wtorek

18. Środa

19. Czwartek

20. Piątek

21. Sobota

---

22. Niedziela

---

23. Poniedziałek

---

24. Wtorek

25. Środa

---

26. Czwartek

---

27. Piątek

---

28. Sobota

29. Niedziela

30. Poniedziałek

PAŹDZIERNIK

1. Wtorek

2. Środa

3. Czwartek

4. Piątek

5. Sobota

6. Niedziela

7. Poniedziałek

8. Wtorek

9. Środa

---

10. Czwartek

---

11. Piątek

---

12. Sobota

PAŹDZIERNIK

13. Niedziela

14. Poniedziałek

15. Wtorek

16. Środa

PAŹDZIERNIK

17. Czwartek

---

18. Piątek

---

19. Sobota

---

20. Niedziela

PAŹDZIERNIK

21. Poniedziałek

---

22. Wtorek

---

23. Środa

---

24. Czwartek

PAŹDZIERNIK

25. Piątek

26. Sobota

27. Niedziela

28. Poniedziałek

29. Wtorek

30. Środa

31. Czwartek

LISTOPAD

1. Piątek

---

2. Sobota

---

3. Niedziela

---

4. Poniedziałek

5. Wtorek

6. Środa

7. Czwartek

8. Piątek

LISTOPAD

9. Sobota

10. Niedziela

11. Poniedziałek

12. Wtorek

LISTOPAD

13. Środa

14. Czwartek

15. Piątek

16. Sobota

17. Niedziela

18. Poniedziałek

19. Wtorek

20. Środa

21. Czwartek

---

22. Piątek

---

23. Sobota

---

24. Niedziela

LISTOPAD

25. Poniedziałek

26. Wtorek

27. Środa

28. Czwartek

29. Piątek

30. Sobota

GRUDZIEŃ

1. Niedziela

2. Poniedziałek

3. Wtorek

4. Środa

5. Czwartek

6. Piątek

7. Sobota

8. Niedziela

9. Poniedziałek

10. Wtorek

11. Środa

12. Czwartek

13. Piątek

---

14. Sobota

---

15. Niedziela

---

16. Poniedziałek

17. Wtorek

18. Środa

19. Czwartek

20. Piątek

21. Sobota

22. Niedziela

23. Poniedziałek

24. Wtorek

GRUDZIEŃ

25. Środa

---

26. Czwartek

---

27. Piątek

---

28. Sobota

GRUDZIEŃ

29. Niedziela

30. Poniedziałek

31. Wtorek



















